

AKCINE  
BENDROVĖ

STOCK  
COMPANY



**ŽEMAITIJOS PIENAS**

Gauta  
2014-01-06/06  
UAB „ARDYNAS“

*As Lapai*

Sedos 35, 87101, Telšiai  
LIETUVOS RESPUBLIKA  
Tel.: (+370-444) 22 201, 22 202, 22 203  
Fax.: (+370-444) 74897  
El. Paštas info@zpienas.lt  
a/s LT764010042800060281  
AB bankas „NORD/LBLietuva“ kodas 40100  
Įmonės kodas 180240752

Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komitetui,  
Gedimino pr. 53, LT-01109 Vilnius

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba,  
Siesikų g. 19, Vilnius

Sveikatos apsaugos ministerija,  
Vilniaus g. 33, Vilnius

Aplinkos apsaugos agentūra,  
A.Juozapavičiaus g. 9, Vilnius

Telšių rajono savivaldybei,  
Žemaitės g. 14, Telšiai  
Savivaldybės merui

Telšių rajono savivaldybės Tarybos nariams,  
Žemaitės g. 14, Telšiai

UAB „Ardynas“,  
Gedimino g. 47, Kaunas

**ATSAKYMAI – PASTABOS/IŠVADOS  
DĖL POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO ATASKAITOS – PLANUOJAMOS ŪKINĖS  
VEIKLOS/DEDEKLIŲ VIŠTŲ LAIKYMO**

(Ataskaitos redakcija - 2013-11-18)

2013-12-16 Nr. *13-05-642*

AB „Žemaitijos pienas“ (toliau – Suinteresuotas asmuo) tikslu, jog nebūtų pažeistos jos teisės bei teisėti interesai, o taip pat vertindamas tai, jog kyla didžiulė grėsmė bendrovės ateities veiklai ir/ar netgi egzistencijai dėl Suinteresuoto asmens – AB „Žemaitijos pienas“ vykdomos veiklos ir ketinamos vykdyti veiklos nesuderinamumo, taipogi atsižvelgiant į tai, jog ketinama vykdyti veiklą pažeis ir visos aplinkos, tame tarpe visuomenės teises bei įstatymų saugomos interesus, pateikiame savo išvadas, motyvus bei argumentus, o taip pat teikiame įrodymus dėl UAB „Ardynas“ 2013 m. lapkričio 22 d. pakartotinai pateiktos Poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos „Dėl dedeklių vištų auginimo Gaudikaičių km. Degaičių sen. Telšių raj.“ (toliau – PAV, paskutinė redakcija 2013-11-18).

Pareiškiame ir atkreipiame dėmesį, jog PAV rengėjas (toliau – Rengėjas) į visuomenės bei UAB „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment“ (toliau – Ekspertai) pastabas neatsižvelgė, taigi pakartotinai pateiktas PAV išliko su esminiais trūkumais, neaiškumais bei dviprasmybėmis, be to neatitinka teisės aktų reikalavimų, be to Rengėjas viešo svarstymo metu išreiškė poziciją, jog neįsipareigoja bei neužtikrina, kad faktiškai vykdant veiklą bus užtikrintas deklaruojamas ūkinės veiklos saugumas, todėl pareiškiame, jog planuojama ūkinė veikla negarantuos ir neužtikrins LR Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai įstatyme numatytų tikslų, bus pažeistos aplinkinių subjektų teisės ir interesai iš to akivaizdu, kad planuojama ūkinė veikla numatytoje teritorijoje pagal



planuojama jos mastą ir pobūdį nėra galima, taigi šiuo dokumentu pateikiame pastabas ir išvadas, nurodome duomenis bei argumentus ar/ir motyvus dėl planuojamos ūkinės veiklos negalimumo ir neleistinumo planuojamoje teritorijoje – Gaudikaičių mst. Degaičių sen. Telšių raj. **Neprieštaraujame, jog** veiklų tik iki 300 sutartinių vienetų (SG) arba 42000 vištų paukštynas buvusiojo paukštyno vietoje.

Išanalizavus ketinamos vykdyti veiklos – apie 800 000 vnt. **vištų dedeklių auginimo (laikymo vienu metu)** Gaudikaičių k. Degaičių sen. Telšių raj. rengėjų paruoštą PAV darytina išvada, jog ketinama vykdyti veikla pagal jos vykdymo vietą, pobūdį ir mastą neleistina, kadangi :

- veikla akivaizdžiai pažeis gretimų pramoninių subjektų, tame tarpe AB „Žemaitijos pienas“ teises ir teisėtus interesus, taigi kuriamas (naujas) verslas negali sunaikinti jau veikiančių verslų;
- ketinamos vykdyti veiklos pobūdis, vieta ir mastas prieštarauja bendrajam Telšių rajono planui;
- privalomos sanitarinės apsaugos zonos ne mažesnės kaip 1000 metrų nenustatymas;
- sanitarinės apsaugos zonos nėra nustatytos aplink ketinamos vykdyti veiklos subjektų veiklos objektus;
- neužtikrinamos teisės aktais nustatytos leistinos teršalų normos;
- nenagrinėjamas ketinamos vykdyti ūkinės veiklos neigiamas socialinis – ekonominis poveikis aplinkiniams – turtui, gretimai veikiančioms pramonės subjektams;
- nenumatomi mėšlo ir amonio sulfato utilizavimo plotai, nesudaryti mėšlo tvarkymo planai;
- neužtikrinamas valymo įrengimų tinkamas veikimas;
- nenagrinėjamas ketinamos vykdyti veiklos poveikis žemės gelmėms, gruntiniams vandenims, neigiamai įtakos gretimas vandenvietės ir pan.;
- nekreipiamas dėmesys į paukščių lygų neigiamas pasekmes aplinkiniams subjektams ir objektams;

## **I. KETINAMAS VYKDYTI VERSLAS NEGALI SUNAIKINTI ESAMO**

1.1. Iš PAV duomenų matyti, jog KB „Stanelių grūdai“, KB „Europe Eggs“, KB „Baltic Egg produktion“, KB „Telšių paukščiai“ ketina vykdyti ūkinę veiklą žemės sklype, kurio plotas 28,6882 ha. (kadastrinis Nr. 7805/0001:304 Degaičių k.v. Gaudikaičių k. Telšių raj., esančiame Gaudikaičių k. Telšių raj., nurodoma, jog šioje teritorijoje bus vykdoma veikla – **a) vištų dedeklių auginimas; b) kiaušinių rūšiavimo ir fasavimo cechai; c) kiaušinių perdirbimo cechas; d) grūdų apdirbimo ir pašarų gamybos cechas** (13 lapas), analogiškos veiklos nurodytos ir Planuojamos ūkinės veiklos – vištų dedeklių auginimo Gaudikaičių k. Degaičių sen. Telšių raj. sav. Poveikio aplinkai vertinimo programoje (toliau – Programa).

1.2. Ypač svarbu, tai jog UAB „Anulėnų paukštynas“ valdomojoje teritorijoje, t.y. teritorijoje, kur ketinama vykdyti ūkinę veiklą – auginti apie 800 000 vnt. dedeklių vištų arba 5 600 SGS Gaudikaičių k. Degaičių sen. Telšių raj., niekada nebuvo laikytas toks paukščių kiekis, pažymėtina, jog per pastaruosius 10 metų minimoje vietoje buvo laikoma ne daugiau 40 000 vienetų vištų dedeklių vienu metu (duomenys – pridedami), kas sudaro ne daugiau kaip 300 SGS, būtent esant tokiam sąlyginiam gyvulių skaičiui teisės aktai nereikalauja nustatyti, apie pavojingos veiklos objektą, sanitarinės apsaugos zonos, kurios atstumas nuo pavojingos veiklos objekto turi būti ne mažesnis kaip 1000 metrų. Todėl akivaizdu, kad planuojamas laikyti paukščių kiekis negali būti laikomas nurodytoje teritorijoje, ši išvada darytina dar ir dėl to, jog bus neatstatomai pažeistos visų aplinkinių gyventojų teisės ir teisėti interesai, tame tarpe sunaikintas aplinkinis verslas, svarbu ir tai, jog gretimai ketinamo statyti paukštyno, bendruoju planu yra nustatyta perspektyvių gyvenamųjų zonų teritorija.

1.3. Nutylima ir neanalizuojamas ketinamos vykdyti veiklos poveikis gretimai veikiančioms pramonės subjektams, ypač tai svarbu jog nuo pavojingos **veiklos objekto veikia AB „Žemaitijos pienas“** užsiimanti pieno produktų gamyba ir realizavimu (820 metrų), UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ užsiimanti geriamojo vandens ir gaiviųjų gėrimų gamyba ir realizavimu (820 metrų),



veikia viešbutis – motelis „Branša“ (140 metrų), R. Sinkevičiaus veterinarijos klinika (59 metrai), ketina steigti farmacijos įmonė UAB „Escolit“. Akivaizdu, jog gyvulinkystės, tame tarpe paukštininkystės verslas yra specifinis verslas pagal sukkeliamus padarinius aplinkiniams – specifinė tarša, infekcinių lygų protrūkiai bei kitos rizikos faktiškai 3 – 5 km. spinduliu aplinkinius pramoninius subjektus, ypač neigiamai maisto pramonės subjektus, taigi kyla pagrįstas klausimas – Ar niekada ketinamoje teritorijoje tokio masto nevykdyta veikla ir jos realizavimas neprieštaraus ir/ar neprieštarauja kertiniams konstituciniams principams.

1.4. Taigi dėl neigiamo paukštyno (ketinamos vykdyti) veiklos poveikio bei teisės aktais nustatytų reikalavimų, ypač tų teisės aktų, kurie reguliuoja higienos norminius reikalavimus, **AB „Žemaitijos pienas“ bus priversta nutraukti** veiklą arba bus atsisakyta jų gaminamų produktų. Pavyzdžiui, Rusijos Federacijos sanitarinių-epidemiologinių taisyklių „СанПиН 2.2.1./2.1.1.1200-03 „Санитарно-защитные зоны и санитарная классификация предприятий, сооружений и иных объектов“ reikalavimai nurodomo, jog paukštynai negali steigti ir veikti arčiau kaip 1000 metrų spinduliu nuo pieno pramonės įmonių, nepaisant šių reikalavimų kyla reali ir didžiulė grėsmė sunaikinti vienos didžiausių Lietuvos įmonės produktų eksportą į Rusijos federaciją ir kitas muitų sąjungai priklausančias šalis (pažyma – eksporto duomenys).

1.5. Kitas svarbus neigiamas veiksnys, kuris negatyviai paveiks pramoninius subjektus – tai karantinas - specialus laikinas režimas bei su juo susijusios administracinio bei sanitarinio pobūdžio priemonės, skirtos apsaugai nuo epideminio pobūdžio ligų, kuriomis gali užsikrėsti žmonės ar gyvūnai. Pagrindinis karantino tikslas – sustabdyti epidemijos plitimą. Tiek Europoje tiek pasaulyje daugėja paukščių lygų atvejų bei dėl šių priežasčių skelbiamas karantinas taikant 3 km. griežtos zonos judėjimo režimą, o 10 km. atstumu stebėjimo zonos režimą<sup>1</sup>:

|             |                           |                                          |            |
|-------------|---------------------------|------------------------------------------|------------|
| Vengrija    | 9 tūkst. žąsų             | 3 km apsaugos ir 10 km stebėjimo zona.   | 2000-02-02 |
| JK          | 160 tūkst. kalakutų       | 3 km apsaugos ir 10 km stebėjimo zona.   | 2007-02-05 |
| JK          | 5 tūkst. kalakutų         | 3 km apsaugos ir 10 km priežiūros zonos. | 2007-11-13 |
| Lenkijos    | 30 tūkst. vištų           | 3 km apsaugos ir 10 km priežiūros zonos. | 2007-12-10 |
| Čekijoje,   | 3302 žąsys                | 1 km apsaugos zona                       | 2009-02-27 |
| Ispanijoje  | 250 tūkst. vištų dedeklių | 3 km apsaugos ir 10 km priežiūros zonos. | 2009-10-14 |
| Vokietijoje | 13 406 vištos dedeklės.   | 3 km apsaugos ir 10 km priežiūros zonos. | 2013-05-29 |
| Vokietijoje | 19 tūkstančių kalakutų    | 3 km apsaugos ir 10 km priežiūros zonos. | 2013-04-30 |
| Vokietijoje | 13 t. vištų dedeklių      | 3 km apsaugos ir 10 km priežiūros zonos. | 2013-05-16 |

Taigi karantino atveju visų aplinkinių pramonės subjektų, tame tarpe AB „Žemaitijos pienas“ ūkinė – komercinė veikla būtų apribota, t.y. prekių išvežimas į prekybos vietas būtų uždraustas arba iš paukščių ligų teritorijos prekių pirkimo atsisakytų patys pirkėjai, vėlgi karantino laikotarpis gali tęstis neapibrėžtą laiką, taigi šios aplinkybės leidžia daryti pagrįstą išvadą, jog dėl tokios priežasties AB „Žemaitijos pienas“ gali bankrutuoti, o pasekmės paveiks visą Telšių kraštą. Konstitucijos 46 str. 3 d. aiškiai nurodo ir įpareigoja valstybę reguliuoti taip ūkinę veiklą, jog ji tarnautų bendrai tautos gerovei.

*Konstitucinis principas įpareigoja asmenis įgyvendinant savo teises ir naudojantis savo laisvėmis, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų, nevaržyti kitų žmonių teisių ir laisvių.*

<sup>1</sup> <http://vmvt.lt/search?q:pauk%C5%A1%C4%8D%C5%B3%20gripas>



Konstitucinis Teismas yra pabrėžęs, kad ūkinės veiklos laisvė nėra absoliuti, asmuo ja naudojasi laikydamasis tam tikrų privalomų reikalavimų, apribojimų (Konstitucinio Teismo 1995 m. balandžio 20 d., 2000 m. spalio 18 d., 2002 m. kovo 14 d., 2002 m. balandžio 9 d. nutarimai). Taigi iš to darytina aiški ir akivaizdi išvada, jog ketinantis vykdyti veiklą subjektas, negali ir neturi teisės savo veiksmais apriboti jau įgytos teisės.

## II. DĖL PAUKŠČIŲ LYGŲ IR KITŲ EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ

2.1. Taigi, visiškai nekreipiamas dėmesys į tai jog dėl veiklos gali kilti įvairios ekstremalios situacijos (kilus ligų protrūkiams, sutrikus elektros tiekimui, sugedus technologinei įrangai, kilus gaisrui ar esant kitoms ekstremalioms situacijoms) bei jų valdymo bei pasekmių šalinimo planai. Visuotinai žinoma, kad paukščiai, tame tarpe vištos serga įvairiomis ligomis, tame tarpe **paukščių gripu, niukaslė liga**. Lietuvos Respublikos Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus įsakymu Nr. B1-553 (2007-06-15) patvirtintuose Paukščių gripo kontrolės reikalavimuose yra nustatytos ypač griežtos sąlygos tikslu sušvelninti paukščių gripo pasekmes, štai šių reikalavimų 35.1.p. nurodoma, kad nustačius paukščių gripo atvejį nustatoma apribojimo zona, kurios spindulys yra ne mažesnis kaip 3 (trys) kilometrai aplink paukščių laikymo vietą, be to net 10 km. spinduliu aplink ligos židinį nustatoma stebėjimo zona.

2.2. Analizuojant ir vertinant PAV matyti, jog Rengėjas visiškai ignoruoja galimas grėsmės, be to visiškai neleistina nurodo, jog : „ūkinės veiklos subjektas prieš objekto eksploataciją parengs ir suderins su atitinkamomis tarnybomis ekstremalių situacijų valdymo planus, pagrindinę dėmesį skiriant veterinarinėms priemonėms sumažinti galimų paukščių ligų epidemijų poveikį ir užkrato išplitimui į gretimas teritorijas“. (144 lapas) Atkreiptinas dėmesys, kad Rengėjas deklaruodamas, jog ekstremalių situacijų valdymo, likvidavimo bei pasekmių šalinimo rezultatų planą/us suderins tik prieš pavojingos veiklos vykdymą yra neteisis, ši pozicija prieštarauja Poveikio aplinkai įstatymo nuostatomis bei poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos rengimo tikslams, nes būtent visi tokie dokumentai turi būti suderinti ir patvirtinti kompetentingų institucijų PAVo vertinimo etape bei tokie planai turi būti PAV priedai, kurie turi būti PAV vertinimo subjektų įvertinti. Tokiuose planuose be eilės priemonių, turi būti aiškiai nurodyta ir išdėstyta kas kompensuos padarytus materialinius nuostolius pramoninės veiklos subjektams dėl ekstremalių situacijų sukeltų neigiamų padarinių, tame tarpe dėl padarinių atsiradusių dėl paskelbtos karantino padėties ar/ir kitų ekstremalių situacijų.

2.3. Svarbu, jog karantino zonose taikomos įvairios specialios prevencinės priemonės bei būdai, kurios apriboja ar/ir draudžia visuomenės ar esamų verslo subjektų judėjimą ar tam tikrą elgesį, analogiški padariniai būtų taikomi paukščių ligų atveju. Esant tokiai situacijai būtų paraližuota visa pramonė, sutriktų kitų subjektų veikla, be to ligų padarinių kontekste svarbi ta aplinkybė, kad visiškai šalia ketinamos vykdyti veiklos objekto praeina magistralinis kelias (A-11) Šiauliai – Palanga, kuris patektų į 3 km. sanitarinę zoną, pažymėtina, jog 3 km. zoną patenka visuomenei svarbūs ir reikšmingi objektai – Telšių apskr. Vyriausiasis policijos komisariatas (atstumas 1900 metrų), VŠĮ „Regioninė Telšių ligoninė“ (atstumas 2600 metrų), mokyklos ir kitos svarbūs objektai.

Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad PAV o rengėjas privalo paruošti ekstremalių situacijų valdymo, likvidavimo ir kitokio pobūdžio planus, tame tarpe numatytos nuostolių kompensavimo procedūros ir tvarkos, raštiškai suderinosi su kompetentingomis valstybės institucijomis bei pateikti kartu su PAV subjektų vertinimui, priešingu atveju ketinama vykdyti veikla nurodytoje vietoje, deklaruojamo masto ir pobūdžio nėra galima.

## III. DĖL KETINAMOS VYKDYTI VIETOS IR GRETIMAI ESAMŲ OBJEKTŲ

3.1. Pažymime, jog šalimais ketinamos vykdyti pavojingos veiklos objekto yra gyventojų gyvenamieji namai (gyvenvietė), pagal 2012 m. duomenis Gaudikaičių gyvenvietėje gyvena daugiau kaip 172



gyventojai – atstumas 90 metrų, viena iš sodybų – 78 metrų, veikia maitinimo, maisto pramonės įmonės, ekologiniai ūkiai, visiškai netoli pavojingos veiklos objekto – visuomeninės reikšmės objektai – mokyklos, ligoninė ir pan. (duomenų sąrašas – pridedamas). Be to gretimuose žemės sklypuose yra įregistruotos specialios žemės naudojimo sąlygos (SAZ). Būtent AB „Žemaitijos pienas“ pažymi, jog teritorijų planavimo registre bei žemės gelmių registre ([www.geoportal.lt](http://www.geoportal.lt)) aplink geriamojo vandens gręžinius - Žemaitijos pienas (identifikavimo Nr. 2374) ir Tichės (identifikavimo Nr. 2407) yra specialiuoju planų (planas – pridedamas) įteisintos vandenviečių sanitarinės apsaugos zonos ir tai įregistruota teritorijų planavimo registre. Vandens gręžinių sanitarinės apsaugos zonos (I, II, III), taip pat pažymėtos viešame žemėlapyje ([www.geoportal.lt/copyright](http://www.geoportal.lt/copyright)). Duomenų tvarkytoju paskirta Žemės nacionalinė tarnyba, šie duomenys vieši ir visiems privalomi (duomenys pridedami).

3.2. Be to Lietuvos Respublikos aplinkos ministras ir Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministras įsakymu patvirtinę „Mėslo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų“ aprašą juo nustatė reikalavimą, kad nuo mėšlidžių ir (ar) srutų kauptuvų, tirstojo mėšlo rietuvių prie tvarto iki vandens kaptazo įrenginių (šachtinių, gręžtinių šulinių ir kt.) turi būti laikomasi atstumų, kurie nustatyti Gręžinių vandeniui tiekti ir vandens šiluminei energijai vartoti projektavimo, įrengimo, konservavimo bei likvidavimo tvarkoje LAND 4-99, patvirtintoje Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 417 (Žin., 1999, Nr. 112-3263), Lietuvos higienos normoje HN 44:2006 „Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. V-613 (Žin., 2006, Nr. 81-3217) ir Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (Žin., 1992, Nr. 22-652).

3.3. Be to Telšių rajono savivaldybės taryba yra patvirtinusi Telšių rajono bendrąjį planą, iš šio plano akivaizdžiai matyti, jog aplink visą planuojamos veiklos objektą yra nustatyta perspektyvių gyvenamųjų vietovių įtakos arealų zona. Akivaizdu ir aišku, jog planuojamos ūkinės veiklos objektas apribos bet kokias gyvenamųjų namų statybas ir tokiu būdu paneigs pačio Telšių rajono bendrojo plano sprendinius dėl kelių priežasčių:

- i) privalomai nustačius aplink veiklos objektą (paukštyną) sanitarinės apsaugos zoną numatytą pagal teisės aktus, šios zonos spinduliu bus negalima (apribota) gyvenamųjų namų (butų) statyba;
- ii) dėl veiklos objekto (paukštyno) realios veiklos ir jo neigiamo poveikio aplinkiniams (kvapai, garsai, įvairūs teršalai) jokia gyvenamųjų namų (butų) statyba taps negalima.

*Iš to darytina, išvada, jog numatomoje vietovėje tikslu nesunaikinti gretimai veikiančių įmonių, gyventojų bei jų turto bei nepaneigti Telšių rajono bendrojo plano sprendinių, o taip pat nepažeisti teisės aktų reikalavimų ketinama vykdyti veikla numatytoje teritorijoje, deklaruojamo masto ir pobūdžio nėra galima.*

#### **IV. DĖL SANITARINĖS APSAUGOS ZONOS NUSTATYMO PRIVALOMUMO**

4.1. PAV dalyje „Sanitarinė apsaugos zona“ PAV rengėjas analizuoja teisės aktus susijusius su Sanitarinės apsaugos zonos nustatymu, tuo pačiu pažymi, jog pagal LR Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimą Nr. 343, kuriuo patvirtintos Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos ir jų 73 punktas nurodo, jog pastatai, kuriuose laikomos vištos, broileriai nustatomas sanitarinės apsaugos zonos dydis - 1000 m. (PAV, 107 l.). Deja dėl visiškai nežinomų priežasčių PAV (PAV 109 l.) nurodoma, jog: „Išvertinus visus duomenis ir aplinkybes, daroma išvada, kad planuojamai ūkinei veiklai – vištų dedeklių auginimas (759 360 paukščių), kartu įvertinant ir greta planuojamą kiaušinių rūšiavimo, perdirbimo ir fasavimo cechų bei pašarų gamybos fabriko veiklą sanitarinės apsaugos zonos ribą galima nustatyti sutapadinant su UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo ribomis“.

Ši išvada visiškai nemotyvuota, nepagrįsta bei neteisėta, kadangi prieštarauja teisiniam reguliavimui.



4.2. PAV nurodoma, jog bus statomi nauji pastatai tiek gamybinei veiklai (cechai ir pan.) tiek vištų auginimo paskirčiai statomi pastatai. Paukštininkystės ūkių technologinio projektavimo taisyklės ŽŪ TPT 04:2012 patvirtintos LR Žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-473 (2012-06-21), nustatančios pagrindinius technologinius reikalavimus projektuojant naujai statomas ir rekonstruojamas paukštides, peryklas ir kitus statinius ir leidžia įgyvendinti svarbiausias nuostatas, užtikrinančias paukščių gerovę, efektyvią gamybą, švarią aplinką ir saugų darbą, šios taisyklės imperatyviai įpareigoja (taisyklių 24 punktą) paukštininkystės ūkius nuo gyvenviečių ir visuomeninės paskirties statinių atskirti sanitarinės apsaugos zonomis, vadovaujantis Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų reikalavimais. Be to šių taisyklių 25 punktą nurodo, kad atstumai iki kitos paskirties gamybinių objektų (žemės ūkio produkcijos sandėlių ir kitų žemės ūkio įmonių), nesusijusių su projektuojamu paukštininkystės ūkiu, nustatomi taipogi vadovaujantis sanitarinėmis ir priešgaisrinėmis normomis. LR Vyriausybė nutarimu Nr. 343 (1992-05-12) patvirtino specialias žemės ir miško naudojimo sąlygas, šių sąlygų 73 punktą įpareigoja pastatų, kuriuose laikomi ūkiniai gyvūnai (vištos), su esančiais prie jų mėšlo ir srutų kaupimo įrenginiais arba be jų, kai vištų planuojama laikyti daugiau kaip 300 SG nustatyti sanitarinę ne mažesnę kaip 1000 metrų apsaugos zoną. Taigi šių dviejų teisės aktų analizė leidžia daryti išvadą, kad ši zona turi būti nustatyta bei įteisinta teisės aktų nustatyta tvarka.

4.3. Be to Lietuvos Respublikos aplinkos ministras ir Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministras įsakymu patvirtinę „Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų“ aprašą juo nustatė reikalavimą, kad nuo mėšlidžių ir (ar) srutų kauptuvų, tirštojo mėšlo rietuvių prie tvarto iki vandens kaptazo įrenginių (šachtinių, gręžtinių šulinių ir kt.) turi būti laikomasi atstumų, kurie nustatyti Gręžinių vandeniui tiekti ir vandens šiluminei energijai vartoti projektavimo, įrengimo, konservavimo bei likvidavimo tvarkoje LAND 4-99, patvirtintoje Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 417 (Žin., 1999, Nr. 112-3263), Lietuvos higienos normoje HN 44:2006 „Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. V-613 (Žin., 2006, Nr. 81-3217) ir Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (Žin., 1992, Nr. 22-652).

4.4. Svarbu ir tai, jog ketinamos vykdyti veiklos subjektas/ai visiškai aplaidžiai vertina teisinio reguliavimo reikalavimus bei juos ignoruoja ne tik šaliai veikiančių pramonės įmonių interesus bei nustatytą jų atžvilgių teisių apsaugą, bet ir pažeisdamas teisės aktų reikalavimus susijusius su Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro įsakymo „Dėl sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklių patvirtinimo“ (2004-08-19, Nr. V-586), būtent šio įsakymo priede nurodytos veiklos – grūdų malimo (ar kitokio apdirbimo) produktų gamyba (4.9), gatavų pašarų ūkių ir naminiams gyvuliams gamyba (4.11) nustatoma sanitarinė apsaugos zona ne mažesnė kaip 100 metrų. Pažymėtina, jog šios zonos nėra nustatytos ir jų ketinamos vykdyti veiklos subjektas netgi ir neketina nustatyti.

*Apibendrinant, tai pažymime, jog statant paukštyną Gaudikaičių k. Degaičių sen. Telšių raj. būtina nustatyti, ne mažesniu kaip 1000 metrų spinduliu nuo pavojingos veiklos objekto, sanitarinę apsaugos zoną, be to sanitarinės apsaugos zonos turi būti nustatytos ir aplink gamybinius objektus, kuriuos ruošiamasi statyti.*

## **V. DĖL GAMYBINIŲ VEIKLŲ IŠKĖLIMO IŠ KETINAMOS VYKDYTI ŪKINĖS VEIKLOS TERITORIJOS**

5.1. Ketinamos vykdyti veiklos subjektas suvokdamas, jog dedeklių vištų auginimo veikla nesiderina (nei pagal nustatyta teisinį reguliavimą, nei pagal normalią verslo praktiką bei kitas sąlygas) su pramonine maisto produktų gamyba, ketinamos vykdyti veiklos subjektai – KB „Europe eggs“, perkelia **kiaušinių rūšiavimo ir pakavimo gamyklą iš Gaudikaičių k. Degaičių sen. Telšių raj. į kitą vietą (teritoriją) – Birutės skg. 5, Macelių k. Plungės r. sav.** (pridedama – Lietuvos Respublikos



aplinkos ministerijos Šiaulių regiono aplinkos Apsaugos departamento 2013-10-25 išvada Nr.4) ir KB „Baltic egg production“, perkelia **kiaušinių perdirbimo gamyklą** iš Gaudikaičių k. Degaičių sen. Telšių raj. į Birutės skg. 5, Macelių k. Plungės raj. sav. (pridedama - Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Šiaulių regiono aplinkos Apsaugos departamento 2013-10-25 išvada Nr.3), atitinkama apimtimi sumažėja iš Europos sąjungos fondų projekto finansavimo dydis, tuo pačiu sumažėja investicijos Gaudikaičių k. Telšių raj. - 7 mln. ir 4 mln. Lt. Atkreipiame dėmesį, jog šias aplinkybes patvirtina ir Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos raštas Nr. 2013-09-03 Nr. BRK – (10.3.8)-7275, iš kurio matyti jog Agentūra sutiko pakeisti investicijų vietą iš Gaudikaičių k. teritorijos į Macelių k. teritoriją (Nacionalinės mokėjimo agentūros prie žemės ūkio ministerijos rašto kopija – pridedama).

5.2. Iš to akivaizdu, kad iškeliant veiklas į kitą teritoriją, svarbu tai, jog iš esmės pakinta mokėtinų mokesčių suma į vietos bei nacionalinį biudžetus, ženkliai sumažėja ketintų (deklaruotų) įkurti (sukurti) naujų darbo vietų skaičius, iš esmės pakinta ir kiti ekonominiai – socialiniai dalykai, kurie buvo deklaruojami ir nurodomi PAV, dar blogiau, jog ateinantysis verslas savo ketinimus bando realizuoti apgaule bei nesąžiningumu, tokia situacija ir toks elgesys negali būti toleruojamas. Be to tokie veiksmai suponuoja akivaizdžią išvadą, jog ateinantysis verslininkas netgi tinkamai nerealizuos tai ką deklaruoja PAV.

5.3. Netgi sutinkant su 2013 m. gruodžio 10 d. PAV viešo svarstymo metu išsakyta ketinamos veiklos vykdyti subjektų atstovo – L. Skieraus klaidinančia pozicija, jog šio pobūdžio (tapataus) gamyklos veiks tiek Gaudikaičių k. Telšių raj. tiek Macelių k. Plungės raj., toks pareiškimas nelaikytinas teisingu, kadangi deklaruojamos statyti gamyklos Gaudikaičių k. Telšių raj. teritorijoje nėra galimos dėl veiklų nesuderinamumo - maisto pramonės gamybos įmonės ir dedeklių vištų auginimo veikla pagal PAV nurodytas sąlygas, brėžinius bei padarytas išvadas yra negalima, t.y. nėra nustatytos sanitarinės apsaugos zonos nuo maisto pramonės objekto/ų, kurios turi būti ne mažesnių atstumu **kaip 1000 metrų nuo paukščių laikymo vietos**. Taigi dėl objektyvių priežasčių kiaušinių rūšiavimo ir pakavimo gamykla bei kiaušinių perdirbimo veikla negali būti vykdoma pagal PAV nurodytas sąlygas.

## ***VI. DĖL PAUKŠTYNO POVEIKIO SOCIALINEI – EKONOMINEI APLINKAI***

6.1. Ketinamos veiklos vykdytojai visiškai neanalizuoja paukštyno įtakos Telšių miesto bei rajono socialinei – ekonominei aplinkai, kitaip tariant padaro tiesos neatitinkančią išvadą, jog – socialinė aplinka pagerės ir kitų ūkio šakų atžvilgiu veikla įtakos neturės. Akivaizdu, jog PAV Rengėjas pažeidžia Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-636 2005-12-23 patvirtintus nuostatus „Dėl poveikio aplinkai vertinimo programos ir ataskaitos rengimo“ (toliau – Metodiniai nurodymai) skyriaus 4.7 „Socialinė ekonominė aplinka“ reikalavimus, t.y. visiškai nenagrinėja nekilnojamo turto kainų, tame trape pramoninių objektų bei jų kainų kitimo tendencijų, investicijų ir jų kitimo ir kaip jas paveiks ketinama vykdyti veikla ir pan., na ir be tokios analizės akivaizdu, jog veikla neigiamai įtakos nekilnojamo turto kainas.

6.2. Dar įdomiau ir svarbiau, jog teikiami **melagingi duomenys ir faktai apie ketinamos veiklos subjektus**. Štai 2013 m. lapkričio 18 d. PAV nurodoma, jog veiklą teritorijoje vykdys šie - KB „Europe eggs“ Stanelių k., Plungės r. sav., KB „Telšių paukščiai“ Ubiškės k., Telšių r., KB „Baltic egg production“ Sruojos g. 3, Varkalių k., Plungės r., KB „Stanelių grūdai“ Macelių k., Plungės r. Iš oficialių šaltinių matyti, kad kooperatinė bendrovė „Europe eggs“ ir kooperatinė bendrovė „Baltic egg production“ veiklą iš deklaruotos PAV vietos – Gaudikaičių k. Telšių raj. iškėlė į vietovę adresu – Birutės skg. 10, Macelių k. Nausodžio sen. Plungės raj. (ši aplinkybė nutylima), taigi akivaizdu, kad ketinamos vykdyti (organizuojamos) veiklos subjektai/as veikia Telšiečių atžvilgiu apgaulingai, nesąžiningai ir tokiu būdu siekia įgyvendinti neteisėtą veiklą.



6.3. Taigi neginčytina, jog ir dėl aukščiau nurodyto argumento bei ir dėl vėlesnės argumentacijos, deklaruojami ekonominiai skaičiai bei duomenys bei daromos išvados yra niekinės, kita vertus visiškai neįvertintos aplinkybės jog dėl veiklos negalės „ateiti“ naujos investicijos ir veiklą vykdyti – i) jokios maisto, farmacijos įmonės negali ir negalės veikti šalia paukštyno dėl higienos ir sanitarinių reikalavimų numatytų teisės aktais; ii) dėl paukštyno neigiamų veiksnių – teršalų (kvapo, triukšmo, cheminių medžiagų poveikio, erkių, bakterijų ir pan.), aplinkinė teritorija taps negyvenama teritorija, o nekilnojamas turtas praranda ir prars bet kokią vertę, taigi mažiausiai 5 km. spinduliu turtas nuvertės ir taps beverčiu.

6.4. Nutylima, jog nuo pavojingos veiklos objekto veikia AB „Žemaitijos pienas“ užsiimanti pieno produktų gamyba ir realizavimu (820 metrų), UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ užsiimanti geriamojo vandens ir gaiviųjų gėrimų gamyba ir realizavimu (820 metrų), veikia viešbutis – motelis „Branša“ (140 metrų), R. Sinkevičiaus veterinarijos klinika (78 metrai), ketina steigti farmacijos įmonė UAB „Escolit“. Taigi dėl neigiamo paukštyno (ketinamos vykdyti) veiklos poveikio bei teisės aktais nustatytų reikalavimų, ypač tų teisės aktų, kurie reguliuoja higienos norminius reikalavimus, paminėti subjektai bus priversti nutraukti veiklą arba bus atsisakyta jų gaminamų produktų. Pavyzdžiui, Rusijos Federacijos sanitarinių-epidemiologinių taisyklių „СанПиН 2.2.1./2.1.1.1200-03 „Санитарно-защитные зоны и санитарная классификация предприятий, сооружений и иных объектов“ reikalavimai nurodomo, jog paukštynai negali steigti ir veikti arčiau kaip 1000 metrų spinduliu nuo pieno pramonės įmonių, nepaisant šių reikalavimų kyla reali ir didžiulė grėsmė sunaikinti vienos didžiausių Lietuvos įmonės produktų eksportą į Rusijos federaciją ir kitas muitų sąjungai priklausančias šalis.

6.5. Ekonominis aspektas akivaizdžiai atsiskleidžia per mokamus mokesčius į vietos ir centrinį biudžetus. Pavyzdžiui, AB „Žemaitijos pienas“ – tai vienas didžiausių mokesčių mokėtojų į Telšių rajono savivaldybės biudžetą, pavyzdžiui, Gyventojų pajamų mokesčio per paskutinius keletą metų (2010, 2011, 2012 m.) sumokėta po 5.5 mln., taipogi AB „Žemaitijos pienas“ moka į vietos biudžetą kitus mokesčius – žemės mokestį ir pan., didžiuliai mokesčiai sumokami į bendrą valstybės biudžetą, pvz. SODRAI sumokėta kas metai daugiau kaip 15 mln. (pažyma apie sumokėtus mokesčius – pridedama). Svarbu, jog ši bendrovė suteikė darbo (darbo vietų) daugiau kaip 1500 žmonių, o netiesiogiai ir įvairiomis formomis – pajamas gauna dar panašus skaičius žmonių, neįskaitant žaliavinio pieno pardavėjų, ūkininkų, žemės ūkio bendrovių ir pan. Analogiškai, didelius mokesčius tiek į vietos tiek į bendrą biudžetą sumoka ir kitos gretimai veikiančios įmonės, na o „kaimynas“ žada ir tik deklaruoja per penkių metų laikotarpį sumokėti tik 2,4 mln. Vargu šie duomenys informatyvūs ir patikimi, kai dar nepradėjus veiklos, dalis verslo traukiasi iš šios vietovės.

6.6. Metodinių nurodymų 4.7.2 punktas „Galimas (numatomas) poveikis“ įpareigoja PAV ataskaitoje nurodyti ir išnagrinėti planuojamos vykdyti veiklos galima poveikį aplinkai – ekonominėms sąlygoms, poveikį darbo rinkai bei investicijoms, veiklos poveikį gyvenamajai aplinkai ir kt. PAV Rengėjas situaciją, riziką nenagrinėja ir visiškai nepasisako, akivaizdu, PAV turinys dėl ekonominės analizės trūkumų negali būti vertinamas kaip tinkamas.

*Neabejotina, jog įsisteigus paukštynui bei galimai jam pradėjus veikti, šio veikla neigiamai įtakos investicijas ir jų kiekį visam Telšių rajonui, gali būti taip jog daugelis įmonių dėl paukštyno įtakos bus privestos apriboti gamybą ar/ir ją nutraukti, o svarbiausia bus pažeistas vienas iš kertinių konstitucinių principų – jog bet koks verslas, jo mąstai bei vieta turi atitikti protingumo kriterijus, o kiekvienas turi savo teises ir interesus įgyvendinti tokiu mastu bei priemonėmis, kad nebūtų pažeistos jau esamų subjektų teisės ir interesai (LR Konstitucija 28 str.).*

## VII. DĖL PAVOJŲ VISUOMENĖS SVEIKATAI



7.1. Ketinamos vykdyti veiklos subjektai nepateisinamai nusikalstamai vertina paukštyno veiklos poveikį žmonių sveikatai ir netgi ignoruoja ir neįsipareigoja užtikrinti teisės aktais nustatytas normas. Štai, PAV teigiama, „kad išmatuotas kvapo intensyvumas, prie Telšių valymo įrenginių sklypo ribos, pavėjui nuo valomų nuotekų baseinų buvo 23 OU/m<sup>3</sup>. Organoleptiškai šioje vietoje jautėsi stiprus valymo įrenginių skleidžiamas specifinis kvapas, kuris suintensyvėdavo arba tapdavo silpnesnis keičiantis vėjo kryptčiai“. Svarbu, jog ekspertai - UAB „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment“ taipogi nustatė, jog už veiklos teritorijos kvapai viršys nustatytas norma pažymėdami, jog vidutiniškai sudarytų apie 16 OU/m<sup>3</sup>. Lietuvos higienos norma HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“ ir 5 punktas nurodo, kad didžiausia leidžiama kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore yra 8 europiniai kvapo vienetai (8 OU/m<sup>3</sup>), taigi esamoje situacijoje deklaruojama faktinė kvapų tarša yra didesnė nei leistina norma.

7.2. Nepateisinama, jog ketinamos vykdyti veiklos subjektai amoniako bei kietųjų dalelių išmetimus paukštyne vertino ir vertina bei paskaičiuoja šiuos komponentų ir teršalų kiekius EMEP/CORINAIR metodika (1999 metų), t.y. sena metodika, kai paminėti parametrai turi būti vertinami pagal 2009 m. metodiką (naująją metodiką). Taigi pagal 2009 m. skaičiavimo versiją ženkliai padidėja amoniako taršos išmetimai. Tai pripažino ir pripažįsta ir ekspertai. Būtina pažymėti, jog nevertinama tai, jog atsiranda ir plinta iš pavojingos teritorijos įvairūs alergenai, bakterijos, erkės, neigiamų veiksnių poveikyje atsiranda didžiulė grėsmė įvairių pavojingų žmonėms infekcinių ligų protrūkiai. Svarbu, jog šiuos neigiamus veiksnius numato ir pažymi jų neigiamą poveikį Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto specialistai (pridedama – Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto raštas Nr. 3A-330).

7.3. Ekspertai savo išvadoje vertindami planuojamos ūkinės veiklos objekto triukšmo poveikį aplinkai pažymėjo, jog triukšmo rodikliai viršys leistinas normas ir tokiu būdu bus pažeistos teisės aktais nustatytos normos. Jie pažymėjo, kad : „Atkreipiame dėmesį, kad atliekant triukšmo vertinimą į šiuos triukšmo šaltinius neatsižvelgta. Paruoštas labai supaprastintas triukšmo modelis, kuriame nėra atsižvelgta į pastatus. Ekspertų nuomone, esamas triukšmo žemėlapis turėtų būti perskaičiuotas, įvertinant kitus potencialius triukšmo šaltinius ir pastatus. Taip pat reiktų pažymėti, kad planuojamo triukšmo šaltinių modelis yra bendro pobūdžio – nenurodytos tikslios triukšmo šaltinių vietos. Dėl šių priežasčių pateikti rezultatai gali būti vertinami kaip neteisingi“. Pažymėtina, jog PAV viešo svarstymo metu tie patys ekspertai pakartotinai išreiškė ir pareiškė pastabas nurodymai, kad pagal pateiktą PAV situaciją bei deklaracijas triukšmo rodikliai neužtikrins leistinų normų, tokių būdų bus pažeisti teisės aktų reikalavimai.

7.4. Visiškai nekreipiama dėmesio ir netgi klaidingai nurodoma analizuojant pavojingos veiklos poveikį sveikatai, imant pagrindu visus Telšių rajono gyventojus, kai pagal Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro įsakymu patvirtintus „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodinius nurodymus“ (5.1 punktas), juose nurodoma, kad turi būti nagrinėjamas ir vertinamas poveikis gyventojams gyvenantiems ūkinės veiklos poveikio zonoje, akivaizdu ir neginčytina, jog didžiausiais neigiamas veiklos poveikis bus 3 – 5 km. zonoje/areale, o į šią zoną patenka daugiau kaip 30 000 gyventojų, t.y. visas Telšių miestas bei aplinkinės gyvenvietės. Taigi didžiausią neigiamą veiklos poveikį pajus tie žmonės, kurie artimiausiu atstumu.

7.5. Tikrovės neatitinka ir PAV ataskaitos teiginiai, jog Planuojamos veiklos atveju maksimaliospriežeminės aplinkos oro teršalų koncentracijos ties Žemės sklypo ribomis neviršys teisės aktais nustatytų ribinių verčių<sup>2</sup>. Pirma, jau pačioje PAV ataskaitoje nurodoma, kad 2 alternatyvos 2 variantoatveju (t.y. vertinant foninę oro taršą ir Planuojamos veiklos oro taršą su mėšlo džiovinimo bei cheminių valymo įrenginių taršos mažinimo priemonėmis), kietųjų dalelių KD10 koncentracija

<sup>2</sup> Žr. PAV ataskaitos 4.9.3.2.3 skyrių (121 psl.).



aplinkos ore paros periode sudarytų iki 1,01 ribinės vertės<sup>3</sup>. Toks ribinės vertės viršijimas atspindi ir PAV ataskaitos 4.2.6 bei 4.9.3.2.2.1 lentelėse. Šiose lentelėse pateikti skaičiai patvirtina, kad kietųjų dalelių KD10 maksimali priežeminė koncentracija būtų 50,469  $\mu\text{g}/\text{m}^3$  bei viršytų leistiną 50  $\mu\text{g}/\text{m}^3$  ribinę vertę, įtvirtintą 2010-07-07 Aplinkos ministro ir Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. D1-585/V-611 patvirtintų Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normų (toliau – **Aplinkos oro užterštumo normos**) 6 priede. Ekspertai savo ataskaitoje taip pat atkreipė dėmesį, kad „2 alternatyvos 2 varianto atveju kietųjų dalelių KD10 paros vidurkis viršija nustatytą ribinę vertę“<sup>4</sup>. Tad PAV ataskaitos turinys bei Ekspertų išvados pagrindžia, jog, įgyvendinus Planuojamą veiklą, oro tarša kietosiomis dalelėmis KD10 viršytų visuomenės sveikatos apsaugos tikslais nustatytą leistiną ribinę vertę. Atitinkamai, Planuojama veikla šiuo atveju negalima ir dėl prieštaravimo Aplinkos oro užterštumo normų 19 p. bei šių normų 6 priedui.

*Darytina besąlygiška išvada, jog ketinama vykdyti veikla planuojamoje teritorijoje bei tokiam jos mastui negalima, vien tik dėl to, jog ir šiuo metu deklaruojama, kad daugelis neigiamų veiksnių žmogaus sveikatai viršija ir viršys leistinas teisės aktais nustatytas normas, akivaizdu, jog faktinės veiklos pasekmės bus ženkliai baisesnės, kas ypač neigiamai paveiks Telšių gyventojų aplinkinių miestelių bei kaimų žmonių sveikatą.*

## VIII. DĖL PAUKŠTYNO ORO VALYMO ĮRENGINIŲ

8.1. Visuomenė buvo pateikusi pastabas ir klausimus UAB „Ardynas“, į kuriuos gauti atsakymai tėra tik atsiraišinėjamojo pobūdžio. Planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (Organizatorius) suteikė galimybę supažindinti visuomenės atstovus su Olandijos paukštynais, kuriuose yra analogiški valymo įrenginiai (Thielen Castenray ir Classens Oirlo Vastgoed BV). Paaikškėjo, kad tai nėra joks analogas – paukščių kiekis šiuose paukštynuose daug mažesnis – (iki 300 tūkst.). Dėl skirtingų gamtinių oro sąlygų Olandijos paukštynuose nėra mėšlidžių, kuriose mėšlas būtų kaupiamas 6 mėn. (šiuo atveju reikalinga 1 ha mėšlidė), nebuvo detalizuota mėšlo džiovavimo technologija, paukštynuose įdiegti cheminio ir biologinio valymo įrengimai, kuriems gamintojai „INNO plus“ deklaruoja visai kitus amoniako, kvapų ir kietųjų dalelių valymo efektyvumo koeficientus, nei PAV rengėjai. Gamintojas neturi atitikties deklaracijos ir atitikties sertifikato, įrenginių paso ar kito dokumento iš kurio aiškiai ir akivaizdžiai matytųsi, jog valymo įrengimai išvalys ir neišleis aplinką jokių teršalų. Pažymėtina, jog ekspertai – UAB „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment“ nurodė, jog būtina pateikti oro valymo įrengimų pasus su įrangos gamintojo garantijomis, kaip įrodymą, jog bus pasiektas nustatytas efektyvumas.

8.2. Šiuo atveju apie 1 200 000 (400 000 vnt. paukščių rezervu) vištų ferma (arba pavertus SG apie 53 150 kiaulių ar 5300 karvių ferma) planuojama prie miesto ribos (atstumas iki miesto ribos ženklo apie 300 m, Gaudikaičių gyvenvietės apie 150 m, pirmo gyventojų – 78 m, AB „Žemaitijos pieno“ – 800 m.) skleis ne tik cheminę, bet ir bakteriologinę – virusologinę taršą. Deklaruojama, jog bus pasirenkama Olandijos „INNO plus“ gamintojo įranga, todėl turi būti pateikta visa reikiama dokumentacija, patvirtinanti įmonės technologijos atitikimą ES reikalavimams, tikslu įtikinti, jog teršalai bei kiti neigiami veiksniai bus išvalyti iki teisės aktais reikalaujamų normų, tokia dokumentacija ne pateikta iki šio momento.

8.3. Tiek Europos sąjungoje tiek Lietuvos Respublikoje teisės aktais nustatyta pareiga kiekvieno įrengimo kokybę, atitiktį teisės aktų reikalavimams turi patvirtinti tam tikri (specialūs) dokumentai bei ženkliniai. Atkreipiame Jūsų dėmesį, jog visuose savo dokumentuose, kurie buvo adresuoti Jums nurodėme, jog ketinamai naudoti paukštyne valymo įrangai/įrenginiams tap pat taikytini tokie

<sup>3</sup> Žr. PAV ataskaitos 4.2.5.3 skyrių (86 psl.).

<sup>4</sup> Žr. Ekspertų ataskaitos 3.3 skyrių (9-10 psl.).



reikalavimai. Jūsų pateiktos nuorodos į Olandijos gamintojus netvirtina ir nepatvirtina, jog šią įrangą galima eksploatuoti Lietuvos Respublikoje, o svarbiausia, kad Jūsų planuojamas veiklos mastas jokių analogų neturi Europos Sąjungoje ir kitose aplinkinėse šalyse.

8.4. Statybos techninis reglamentas STR 1.01.04:2002 „Statybos produktai. Atitikties įvertinimas ir „CE“ ženklavimas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. 187 (Žin., 2002, Nr. 54-2140), 19 punkte apibrėžta sąvoka „Statybos produktas“, t. y. pagamintas produktas, numatomas ilgam laikui įkonstruoti, įmontuoti, įdėti ar instaliuoti į pastatą ar inžinerinį statinį. Iš to akivaizdu, oro valymo įrenginiai yra statybos produktas, kuriam reikalinga atitikties deklaracija, jos turinys nurodytas STR 1.03.02:2008 V skyriuje deklaracijoje turėtų būti nurodyta pagal kokį dokumentą (standartą ar kt.) produktas yra pagamintas, aprašytos esminės produkto eksploatacinės savybės ir kt.). Tokių dokumentų iki šio momento nėra pateikta, kas rodo, jog įrengimai neatitinka nei ES nei Lietuvos respublikos nustatytų reikalavimų.

8.5. Atkreiptinas dėmesys, jog bus naudojami didžiuliai kiekiai įvairių ir įvairaus pobūdžio cheminių medžiagų, kurių poveikis visuomenei tikrai bus neigiamas, pavyzdžiui, nurodoma PAV, jog :

|                                |                                          |
|--------------------------------|------------------------------------------|
| Cheminės medžiagos pavadinimas | 2013-11-18 pateikti PAV duomenys t/metus |
| Sieros rūgštis                 | Sieros rūgštis<br>175,25 t/m.            |

*Nevertinant jau aukščiau išdėstytų neigiamų veiklos faktų, ypač svarbaus pavojingos veiklos komponento – valymo įrengimų ir nepateikimas šių įrenginių techninių dokumentų, sertifikatų, atitikties dokumentų ir pan. – veikla nėra galima. Atsižvelgiant į tai akivaizdu, jog oro valymo įrengimai, kuriuos ketinama naudoti vykdant planuojamą ūkinę veiklą neatitinka tiek ES tiek Lietuvos respublikos teisės aktais nustatytų reikalavimų, todėl negali būti eksploatuojami.*

## IX. DĖL PAUKŠČIŲ MĖŠLO TVARKYMO

9.1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministras ir Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministras įsakymu patvirtino „Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimus“, būtent aprašo 24 punktas **įpareigoja asmenis, kurie vienoje vietoje (tvarte ar tvartų grupėje) laikantys ar ketinantys laikyti daugiau kaip 1 200 SG, turi parengti bendrą mėšlo ir srutų tvarkymo planą, kuriame būtų numatytas ne mažiau kaip 75 proc. viso susidariusio mėšlo ir (ar) srutų kiekio.** Plane turi būti informacija apie: a) susidarančio mėšlo ir (ar) srutų kiekį; b) valdomos žemės plotą; c) sudarytas sutartis su kitais žemės valdytojais dėl mėšlo ir (ar) srutų naudojimo tręšimui ar kitokiam naudojimui (komposto, biodujų gamybai ar pan.). Pažymėtina, jog šių reikalavimų visiškai nepaisoma.

9.2. Paanalizavus skaičius su susidarysiančiu mėšlo kiekiu, įvertinus tą aplinkybę, jog pagal teisės aktus nustatyti tam tikri laikotarpiai per kuriuos draudžiama mėšlą įterpti į žemę, t.y. mėšlas turi būti sandėliuojamas, taigi gaunasi įspūdingi skaičiai - **mėšlo 62 363 m<sup>3</sup> per metus. Pavyzdžiui, futbolo stadionas, kurio standartiniai, matmenys - 105 m ilgio ir 69 m pločio = 7245 m<sup>2</sup>, taigi šis mėšlo kiekis užimtų visą stadiono plotą, kai mėšlo aukštis sudarytų 8,6 m mėšlo stadione !!!** Dar svarbiau, jog tokiam mėšlo kiekiui išvežti imant pagrindu, jog vienas automobilis vežtų 10 tonų mėšlo viso sudarytų 4157 automobiliai, ar tai vertinta ir įvertinta ir kaip šio mėšlo kvapai atsilieps aplinkai jo transportavimo metu ir kaip toks sunkiasvorių mašinų judėjimas atsilieps kelių infrastruktūrai, ar nuolatinio tokio transporto poveikyje magistralinis kelias (A-11) Šiauliai – Palanga netaps subjaurotas ir aplamai bus tinkamas naudoti pagal paskirtį, ar derės šios transporto priemonėmis ir jų kiekiai su masiniais automobilių srautais link Palangos kurortinio sezono metu ?



9.3. PAV Rengėjas šio dokumento 2.2.8 Skyriuje „Mėšlo tvarkymo planas“ abstrakčiai nurodo, jog kažkada bus pateiktas mėšlo tvarkymo planas, tame tarpe sudarytos sutartys su kitais žemės valdytojais dėl mėšlo ir (ar) srutų naudojimo tręšimui ar kitokiam naudojimui, be to deklaruoja, jog yra sudaryta sutarčių 19606 t. mėšlo sutvarkymui, deja nei viena iš sutarčių nėra pateikiama, tokios deklaracijos nepatvirtintos realiais įrodymais yra niekinės. Iš to darytina išvada, jog PAV rengėjas kartu su PAV nepateikdamas galiojančių sutarčių su kitais subjektais neužtikrina ir neįtikina, jog mėšlas bus tvarkomas laikantis teisės aktų reikalavimų.

*Vertinant tai, akivaizdu, jog nesant mėšlo tvarkymo plano, sudarytų sutarčių su kitais subjektais dėl mėšlo tvarkymo pažeidžia teisės aktus susijusius su mėšlo tvarkymu, neužtikrina ir neįtikina, jog tokios sutartys bus sudarytos, o susidaręs mėšlas bus tvarkomas tinkamai, dėl to tokia situacija turi būti vertinama neigiamai.*

## **X. DĖL PROGRAMOS TURINIO NEATITIKTIES ATASKAITOS TURINIUI**

10.1. Atkreipiame dėmesį, jog Poveikio aplinkai vertinimo programa neatitinka (toliau – Programa) Poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos turinio, kas leidžia teigti, kad dėl to pažeidžiamos LR Poveikio aplinkai vertinimo aplinkai įstatymo 8 str. 3 d., 9 str. 1 d. nuostatos, todėl suinteresuoto asmens manymu Poveikio aplinkai vertinimo programa turėtų būti iš naujo parengta ir pateikta naujam poveikio aplinkai vertinimo subjektų įvertinimui. Tokia išvada daroma dėl to, kad Programos skyriuje 1.1. „Bendra informacija apie planuojamą ūkinę veiklą“, nurodoma, kad : „*Toje pačioje teritorijoje taip pat planuojama pašarų gamybos cechų, kiaušinių rūšiavimo ir fasavimo cechų bei kiaušinių perdirbimo cecho statyba*“. Pagal turimą informaciją bei su šiuo dokumentu pateikiamus oficialius raštus Suinteresuotas asmuo daro išvadą, jog gamybinės veiklos - **kiaušinių rūšiavimo ir pakavimo gamyklą ir kiaušinių perdirbimo gamyklą** iškeliamos iš Gaudikaičių k. Degaičių sen. Telšių raj. į Birutės skg. 5, Macelių k. Plungės raj. sav.

10.2. Tokiu atveju, patvirtinta Programa ir jos turinys pasikeičia iš esmės, gi įvairūs skaičiavimai susiję su aplinkos užterštumo rodikliais dėl tam tikrų veiklų išskelimo tampa neinformatyvūs ir nepatikimi, svarbiausia ir tai, jog ekonominis – socialinis aspektas, dalyje dėl ketinamų sukurti darbo vietų, mokėtinų mokesčių tampa visiškai neteisingas ir netgi apgaulingas, gi aiškiai suvokiama, jog Programos teikimo metu ketinamos vykdyti veiklos subjektas deklaravo bei įrodinėjo, jog Gaudikaičių k. Degaičių sen. teritorijoje bus vykdomas kompleksas veiklų, deja PAV vertinimo metu tampa aišku (ar aiškėja), jog ketinama vykdyti veikla lieka tik viena – didelio masto dedeklių vištų laikymas.

*Dėl esminio Programos ir PAV turinio neatitikimo, akivaizdu, jog Programa turi būti ruošiama iš naujo, atsižvelgiant į tai turi būti ruošiama nauja Poveikio aplinkai vertinimo ataskaita dėl iš esmės pasikeitusios ketinamos vykdyti veiklos.*

## **XI. DĖL POVEIKIO APLINKAI ATASKAITOS NEATITIKIMO NORMINIAMS TEISĖS AKTAMS**

10.1. Nežiūrint į tai, jog PAV neatitinka daugelio teisės aktų reikalavimų, šis dokumentas taip prieštarauja Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-636 (redakcija, 2005-12-23) patvirtintiems Poveikio aplinkai vertinimo programos ir ataskaitos rengimo nuostatomis (toliau – Metodiniai nurodymai). O būtent daugelis privalomai analizuotinų bei numatytinų rizikų, neigiami poveikiai bei aplinkai mažinančios priemonės įvairiems aplinkos komponentams nėra analizuotos bei aprašytos, štai skyriaus 4.1 p. „Vanduo“ nenagrinėtos rizikos bei poveikis požeminiams bei gruntiniams vandenims, nepateikti ir nepateiktos schemos, žemėlapiai, kita grafinė informacija, nenurodytos aplinkinės vandenviečių sanitarinės apsaugos zonos, jau minėta, jog greta pavojingo objekto yra vandens gręžiniai su nustatytais ir registruotomis sanitarinėmis apsaugos zonomis. PAV



Rengėjas akivaizdžiai ignoruoja teisės aktų reikalavimus susijusius su geriamojo vandens sauga bei visuomenės bei vandens vartotojų – teise naudoti švarų geriamąjį vandenį. Pažymėtina, jog pagal Geologijos tarnybos duomenis, šioje teritorijoje gruntiniai vandenys yra labai aukštai, t.y. slugso 1 – 1,20 metrų gylyje. Veiklos vykdymo aspektu svarbu tai, jog nenagrinėtas poveikis dirvožemiui, biologinė įvairovė, nėra monitorinio plano ir pan.

10.2. PAV rengėjas, taip kaip numato Metodiniai nurodymai, privalo numatyti alternatyvinę vietą (teritoriją) kaip ketinamos veiklos vykdymo vietą – teritoriją, įvertinus aplinkybės – veiklos itin didelį mastą, gretimumą Telšių miesto ir pramonės įmonių bei pavojingą veiklos pobūdį ir įpareigoti ketinamos veiklos subjektus tokią teritoriją nustatyti 3 – 5 km. atstumu nuo Telšių miesto bei kitų gyvenamųjų teritorijų bei pramonės rajonų bei atlikti ketinamos vykdyti veiklos šioje teritorijoje (kitoje teritorijoje) poveikį aplinkai vertinimą.

10.3. Taipogi svarbu, kad Rengėjas nesilaiko LR Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-491 „Dėl poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodinių nurodymų“ reikalavimų (toliau – Reikalavimai), šių Reikalavimų 5 dalis nurodo, jog poveikis sveikatai turi būti nagrinėjamas trimis visuomenės grupėmis, be to 5.1 punktu nurodoma, jog poveiki turi būti nagrinėjamas (kaip vienai iš grupių) – gyventojams, gyvenantiems ūkinės veiklos pavojingoje zonoje, priešingai PAV nagrinėjamas veiklos poveikis visiems Telšių rajono gyventojams, vargu ar tikslinga ir akivaizdžiai neteisinga nagrinėti veiklos poveikį visų Telšių rajono gyventojų atžvilgiu, gi veiklos poveikyje yra 3 – 5 km. atstumu gyvenantys žmonės, bet ne gyventojai nutolę nuo objekto 30 – 50 km. atstumu, taigi dėl tokio nagrinėjimo, analizės žmonių sveikatai, PAV pateikti duomenys visiškai yra nepatikimi, neinformatyvūs bei kartu ir neteisingi. Be to visiškai nepasisakyta ar/ir nepateikta informacijos dėl ypač svarbių ir privalomai analizuotinų komponentų nurodytų Reikalavimuose. Nėra jokios analizės dėl aplinkinių sanitarinių apsaugos zonų, duomenų apie vietovės infrastruktūrą ir pan.

10.4. Ataskaitoje labai daug įvairių duomenų – skaičių, vienetų ir pan., visiškai nėra nurodyti tų skaičių gavimo šaltiniai, pvz. atstumai nuo vieno prie kito objekto, išvados ir jų gavimo šaltiniai nenurodyti, taigi išvados nepagrįstos taip kaip reikalauja įstatymai. Akivaizdu kiekviena išvada be pagrindimo nėra ir negali būti laikoma tinkama, gi visuotinai pripažįstama, jog pagrįstumo teisingumas turi būti patikrinamas, akivaizdu, kad tik esant duomenų gavimo šaltiniams bei nuorodoms į juos galima vertinti pateiktų duomenų patikimumą bei jų pagrįstumą, gi nesant tokios informacijos Ataskaitos pagrindimas laikytinas tik formaliu dokumentu kai nėra žinomas tų duomenų gavimo šaltinis. Juo labiau, kad daugelis duomenų neatitinka vieni kitų.

## ***XII. KITOS APLINKYBĖS DĖL VEIKLOS NEGALIMUMO***

12.1. Aktualu, jog, kaip minėta, dalis veiklos iškeliama į Macenių k. Plungės rajoną, PAV atliktas įvertinus vištų auginimo (laikymo) veiklą kompleksiškai su gamybine veikla, taigi tam tikroms veikloms „traukiantis“, tampa visiškai neinformatyvus ir nepatikimas PAV ir jame padarytos išvados bei pateikti duomenys, todėl PAV (redakcija 2013-11-18) negali būti laikomas teisingas, todėl netgi negali būti vertinamas bei tvirtinamas teigiamai.

12.2 Be to, Telšiai – Žemaitijos sostinė, apskrities bei vyskupijos, kultūros ir švietimo centras. Miestas, pastatytas ant septynių kalvų, glaudžiasi prie gražaus Masčio ežero, didžiuojasi savo senamiesčiu (vienu iš septynių saugomu Lietuvos senamiesčių), Žemaičių muziejumi „Alka“, lankytinų vietų gausa bei unikaliais objektais: Šv. Antano Paduviečio katedra su dviem centriniais altoriais, vienintele Lietuvoje kubistinio stiliaus stačiatikių Šv. Mikalojaus cerkve, išlikusiais Ješiboto pastatais. Istoriniuose šaltiniuose Telšiai minimi nuo 1450 m. 1791 m. karalius Stanislovas Augustas suteikė Telšiams Magdeburgo teises ir herbą<sup>5</sup>. Tik va, ar dera ir gali derėti su

<sup>5</sup> <http://www.telsiaitic.lt/1510/?module=-v-i-r-s-u-t-i-n-i-s-meniu/apie-rajona.html>



šiuo grožiu šimtai tūkstančių vištų su savo kvapais, įvairiais teršalais, kas akivaizdžiai sunaikins visa triūsą siekiant, jog Telšiai ir jo apylinkės džiugintu visus.

*Gerbiamieji, Jūsų vertinimui pateikiame tik svarbiausius ir mūsų manymu aktualiausius faktus bei duomenis, pažymėtina ir tai, jog duomenys ir faktai pateikiami tik paimti iš „popieriaus“, žmogus dažnu atveju nenumato ir negali numatyti pačios realybės ir galimų padarinių, faktas tas jog ketinama vykdyti veikla pagal savo mąstą, pobūdį neturi jokių analogų Europoje, galbūt ir pasaulyje, todėl sutikti ir pritarti tokios veiklos atėjimui į Telšių priemiestį visiškai nepateisinama rizika.*

*Be to svarbu ir tai, jog negali būti sunaikintas esamas verslas, pakenkta aplinkiniams asmenims padarant neatstatomą žalą sudarius sąlygas ateiti naujam bei pavojingam verslui. Naujas verslas turi prisidėti prie naujų darbo vietų sukūrimo, bei nesunaikinti esamų. Naujas verslas turi prisidėti ir turi tarnauti Telšių bendruomenės interesams. Neleistina ir netoleruotinas siekis (Telšių kraštą) paversti „Bandomuoju triušu“. Tokio dydžio (1.2 mln. vištų) paukščių fermos iki šiol nėra pastatytos neivienoje ES šalyje! Niekas nežino ir galimų nelaimės pasekmių!*

*Lietuvos Respublikos konstitucijos 28 straipsnis aiškiai ir nedviprasmiškai nurodo, jog Įgyvendindamas savo teises ir naudodamasis savo laisvėmis, žmogus privalo laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų, nevaržyti kitų žmonių teisių ir laisvių.*

*Atsižvelgiant į išdėstytą, vadovaujantis LR Poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 5 str. 2 d., 6 str. 1 d. 3 p., 9 str. 2 d. ir 7-8 d., 10 str. 1 d. 1 p., 10 str. 2 d. nuostatomis,*

#### **p r a š o m e :**

1. Įpareigoti UAB „Ardynas“ pataisyti Poveikio aplinkai vertinimo ataskaitą „Dėl dedeklių vištų auginimo Gaudikaičių km. Degaičių sen. Telšių raj.“ (redakcija, 2013-11-18) pagal Suinteresuoto asmens – AB „Žemaitijos pienas“ pateiktas šiame dokumente pastabas, išvadas ar nurodymus;
2. Tinkamai pataisytą Poveikio aplinkai vertinimo ataskaitą – „Dėl dedeklių vištų auginimo Gaudikaičių km. Degaičių sen. Telšių raj.“ pateikti vertinimui poveikio aplinkai vertinimo subjektams – Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijai, Telšių rajono savivaldybei, taip pat įtraukti į pataisytos poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos vertinimo procesą įtraukti Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą ir jai pateikti Poveikio aplinkai vertinimo programą bei pataisytą poveikio aplinkai vertinimo ataskaitą su pareiga pateikti motyvuotas išvadas dėl veiklos vykdymo;
3. Įpareigoti UAB „Ardynas“ pateikti teritorijos, kurioje būtų vykdomą ketinama vykdyti veikla, alternatyvinį variantą, nustatant ketinamos vykdyti veiklos teritoriją ne artimesnių kaip 3 – 5 km. atstumu nuo Telšių miesto ir kitų gyvenamųjų bei pramonės teritorijų;

#### **PRIDEDAMA :**

1. Duomenys apie UAB „Anulėnų paukštynas“ laikytus paukščių (vištų) kiekius - 2005 – 2012 m. (1 lapas) – lentelė, Priedas Nr. 1;
2. AB „Žemaitijos pienas“ prekių pardavimų duomenys pagal geografinius segmentus (1 lapas), Priedas Nr. 2;
3. Pažyma apie AB „Žemaitijos pienas“ sumokėtus mokesčius (1 lapas), Priedas Nr. 3;
4. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Šiaulių regiono aplinkos Apsaugos departamento 2013-10-25 išvada Nr. 3 (kopija – 2 lapai), Priedas Nr. 4;



5. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Siaulių regiono aplinkos Apsaugos departamento 2013-10-25 išvada Nr.4 (kopija – 2 lapai), Priedas Nr.5;
6. Duomenys apie įregistruotas gėlo ir mineralinio vandenvietes Telšiuose sanitarines apsaugos zonos nustatymo specialųjį planą (kopija – 1 lapas), Priedas 6;
7. Duomenys apie vandens gręžinių registraciją ir nustatytas sanitarines apsaugos zonas (3 lapai), Priedas Nr.7;
8. Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto raštas Nr. 3A-330 (kopija – 3 lapai), Priedas Nr. 8;
9. 2013 m. rugsėjo mėn. 03 d. Nacionalinė makojimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos raštas Nr. BRK – (10.3.8) – 7275 (kopija – 2 lapas), Priedas Nr.9;
10. Žemės ūkio ministro įsakymas Nr. 3D-473/2012-06-21 (4 lapai), Priedas Nr.10;
11. Rusijos federacijos teisės aktas „Dėl pramonės įmonių ir atstumų“ (3 lapai), Priedas Nr.11;
12. 2013-12-10 Telšių visuomenės sveikatos centro raštas Nr. IS-1673 (kopija – 1 lapas), Priedas Nr.12;
13. 2013-12-13 Telšių rajono savivaldybės administracijos raštas Nr. R7-2919 (kopija - 1 lapas), Priedas 13;
14. Visuomenės rezoliucija, Priedas Nr.14;
15. Telšių krašto verslininkų raštas (kopija – 2 lapai), Priedas Nr.15;
16. Duomenys – informacija apie paukščių erkės, Priedas Nr. 16;
17. Objektai, kurie papuola pavojingą paukštyno veiklos zoną, Priedas Nr.17;

**Pastaba :** Suinteresuotas asmuo pasilieka teisę šį dokumentą pildyti, taisyti, formuluoti naujas išvadas bei teikti naujus argumentus ir motyvus ar/ir įrodymus, kadangi šis dokumentas paruoštas neįvertinus 2013 m. gruodžio 10 d. įvykusio viešo svarstymo Dėl dedeklių vištų laikymo Gaudikaičių k. Telšių raj. Poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos protokolo turinio dėl šio dokumento neturėjimo, t.y. nepateikimo Suinteresuotam asmeniui dėl jo nesurašymo iki šio dokumento išsiuntimo momento.

Pagarbiai,

AB „Žemaitijos pienas“,  
Valdybos pirmininkas



Algirdas Pažemeckas

G. Keliauskas  
8 444 22208







UŽDAROJI AKCINĖ  
BENDROVĖ

**BALTIJOS MINERALINIŲ VANDENŲ KOMPANIJA** *21 lapa*

Gauta:

2014-01-06/05

UAB „ARDYNAS“

Mažeikių g. 4, LT-87101 Telšiai, tel. +370 44422327, faks. +370 444 22325; Info@bmvk.lt  
Atsisk. sąs. LT784010042800104477 AB DnB NORD bankas, banko kodas 40100,  
Įmonės kodas 141763534, PVM kodas LT417635314

Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komitetui,  
Gedimino pr. 53, LT-01109 Vilnius

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba,  
Siesikų g. 19, Vilnius

Sveikatos apsaugos ministerija,  
Vilniaus g. 33, Vilnius

Aplinkos apsaugos agentūra,  
A.Juozapavičiaus g. 9, Vilnius

Telšių rajono savivaldybei,  
Žemaitės g. 14, Telšiai

Telšių rajono savivaldybės Tarybos nariams,  
Žemaitės g. 14, Telšiai

UAB „Ardynas“,  
Gedimino g. 47, Kaunas

**ATSAKYMAI – PASTABOS/IŠVADOS**  
**DĖL POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO ATASKAITOS – PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS/DEDEKLIŲ**  
**VIŠTŲ LAIKYMO**  
(Ataskaitos redakcija - 2013-11-18)  
2013-12-16 Nr.

UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ (toliau – Suinteresuotas asmuo) tikslu, jog nebūtų pažeistos jos teisės bei teisėti interesai, o taip pat vertindama tai, jog kyla didžiulė grėsmė bendrovės ateities veiklai ir/ar netgi egzistencijai dėl Suinteresuoto asmens – UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ veiklos ir ketinamos vykdyti veiklos nesuderinamumo, taipogi atsižvelgiant į tai, jog ketinama vykdyti veikla pažeis ir visos aplinkos, tame tarpe visuomenės teises bei įstatymų saugomus interesus, šiuo pateikiame savo išvadas, motyvus bei argumentus, o taip pat pridedame įrodymus dėl UAB „Ardynas“ 2013 m. lapkričio 22 d. pakartotinai pateiktos Poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos „Dėl dedeklių vištų auginimo Gaudikaičių km. Degaičių sen. Telšių raj.“ (toliau – PAV, paskutinė redakcija 2013-11-18), kuri iš esmės nėra pakeista, ją vertinant su pirminės redakcijos PAV.

Pareiškiame ir atkreipiame dėmesį, jog PAV rengėjas (toliau – Rengėjas) į visuomenės, kitų subjektų bei UAB „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment“ (toliau – Ekspertai) pastabas



neatsižvelgė, taigi pakartotinai pateiktas PAV išliko su esminiais trūkumais, neaiškumais bei dviprasmybėmis, be to neatitinka teisės aktų reikalavimų, be to Rengėjas viešo svarstymo metu išreiškė poziciją, jog neįsipareigoja bei neužtikrina, kad faktiškai vykdant veiklą bus užtikrintas deklaruojamas ūkinės veiklos saugumas, todėl pareiškiame, jog planuojama ūkinė veikla negarantuos ir neužtikrins LR Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai įstatyme numatytų tikslų, bus pažeistos aplinkinių subjektų teisės ir interesai iš to akivaizdu, kad planuojama ūkinė veikla numatytoje teritorijoje pagal planuojamą jos mastą ir pobūdį nėra galima, taigi šiuo dokumentu pateikiame pastabas ir išvadas, nurodome duomenis bei argumentus ar/ir motyvus dėl planuojamos ūkinės veiklos negalimumo ir neleistinumo planuojamoje teritorijoje – Gaudikaičių mst. Degaičių sen. Telšių raj. **Neprieštaraujame, jog** veiklą tik iki 300 sutartinių vienetų (SG) arba 42000 vištų paukštynas buvusiojo paukštyno vietoje.

Išanalizavus ketinamos vykdyti veiklos – apie 800 000 vnt. **vištų dedeklių auginimo (laikymo vienu metu)** Gaudikaičių k. Degaičių sen. Telšių raj. rengėjų paruoštą PAV darytina išvada, jog ketinama vykdyti veikla pagal jos vykdymo vietą, pobūdį ir mastą neleistina, kadangi :

- veikla akivaizdžiai pažeis gretimų pramoninių subjektų, tame tarpe UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ teises ir teisėtus interesus, taigi kuriamas (naujas) verslas negali sunaikinti jau veikiančio verslo;
- ketinamos vykdyti veiklos pobūdis, vieta ir mastas prieštarauja bendrajam Telšių rajono planui;
- privalomos sanitarinės apsaugos zonos ne mažesnės kaip 1000 metrų nenustatymas;
- sanitarinės apsaugos zonos nėra nustatytos aplink ketinamos vykdyti veiklos subjektų veiklos objektus;
- neužtikrinamos teisės aktais nustatytos leistinos teršalų ir triukšmo normos;
- nenagrinėjamas ketinamos vykdyti ūkinės veiklos neigiamas socialinis – ekonominis poveikis aplinkiniams – turtui, gretimai veikiančioms pramonės subjektams;
- nenumatomi mėšlo ir amonio sulfato utilizavimo plotai, nesudaryti mėšlo tvarkymo planai;
- neužtikrinamas valymo įrengimų tinkamas veikimas;
- nenagrinėjamas ketinamos vykdyti veiklos poveikis žemės gelmėms, gruntiniams vandenims, kas neigiamai įtakos gretimas vandenvietes ir pan.;
- nekreipiamas dėmesys į paukščių lygų neigiamas pasekmes aplinkiniams subjektams ir objektams;
- Poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos turinio neatitikimai teisės aktų reikalavimams;

#### **I. KETINAMAS VYKDYTI VERSLAS NEGALI SUNAIKINTI ESAMO**

1.1. Iš PAV duomenų matyti, jog KB „Stanelių grūdai“, KB „Europe Eggs“, KB „Baltic Egg produktion“, KB „Telšių paukščiai“ ketina vykdyti ūkinę veiklą žemės sklype, kurio plotas 28,6882 ha. (kadastrinis Nr. 7805/0001:304 Degaičių k.v. Gaudikaičių k. Telšių raj., esančiame Gaudikaičių k. Telšių raj., nurodoma, jog šioje teritorijoje bus vykdoma veikla – a) vištų dedeklių auginimas; b) kiaušinių rūšiavimo ir fasavimo cechais; c) kiaušinių perdirbimo cechas; d) grūdų apdirbimo ir pašarų gamybos cechas (13 lapas), analogiškos veiklos nurodytos ir Planuojamos ūkinės veiklos – vištų dedeklių auginimo Gaudikaičių k. Degaičių sen. Telšių raj. sav. Poveikio aplinkai vertinimo programoje (toliau – Programa).

1.2. Ypač svarbu, tai jog UAB „Anulėnų paukštynas“ valdomojoje teritorijoje, t.y. teritorijoje, kur ketinama vykdyti ūkinę veiklą – auginti apie 800 000 vnt. dedeklių vištų arba 5 600 SGS Gaudikaičių k. Degaičių sen. Telšių raj., niekada nebuvo laikytas toks paukščių kiekis, pažymėtina, jog per pastaruosius 10 metų minimose vietoje buvo laikoma ne daugiau 40 000 vienetų vištų dedeklių



vienu metu, kas sudaro ne daugiau kaip 300 SGS, būtent esant tokiam sąlyginiam gyvulių skaičiui teisės aktai nereikalauja nustatyti, apie pavojingos veiklos objektą, sanitarinės apsaugos zonos, kurios atstumas nuo pavojingos veiklos objekto turi būti ne mažesnis kaip 1000 metrų. Todėl akivaizdu, kad planuojamas laikyti paukščių kiekis negali būti laikomas nurodytoje teritorijoje, ši išvada darytina dar ir dėl to, jog bus neatstatomai pažeistos visų aplinkinių gyventojų teisės ir teisėti interesai, tame tarpe sunaikintas aplinkinis verslas, svarbu ir tai, jog gretimai ketinamo statyti paukštyno, bendruoju planu yra nustatyta perspektyvių gyvenamųjų zonų teritorija.

1.3. Nutylima ir neanalizuojamas ketinamos vykdyti veiklos poveikis gretimai veikiantiems pramonės subjektams, ypač tai svarbu jog nuo pavojingos veiklos objekto veikia AB „Žemaitijos pienas“ užsiimanti pieno produktų gamyba ir realizavimu (820 metrų), **UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“** užsiimanti geriamojo vandens ir gaiviųjų gėrimų gamyba ir realizavimu (820 metrų), veikia viešbutis – motelis „Branša“ (140 metrų), R. Sinkevičiaus veterinarijos klinika (78 metrai), ketina steigti farmacijos įmonė UAB „Escolit“. Akivaizdu, jog gyvulinkystės, tame tarpe paukštininkystės verslas yra specifinis verslas pagal sukkeliamus padarinius aplinkiniams – specifinė tarša, infekcinių ligų protrūkiai bei kitos rizikos faktiškai ypač neigiamai veiks 3 – 5 km. spinduliu aplinkinius pramoninius subjektus, ypač neigiamai maisto pramonės subjektus.

1.4. Taigi dėl neigiamo paukštyno (ketinamos vykdyti) veiklos poveikio bei teisės aktais nustatytų reikalavimų, ypač tų teisės aktų, kurie reguliuoja higienos norminius reikalavimus, **UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ bus priversta nutraukti veiklą arba bus atsisakyta jos gaminamų ir tiekiamų į rinką gaiviųjų gėrimų.** Be to šiuo aspektu ypač svarbu tai, jog dėl ketinamos vykdyti veiklos kyla grėsmė užteršti ne tik geriamąjį vandenį, bet ir gruntinius vandenį, kurie toje teritorijoje yra santykinai ne giliai – 1 – 1,20 m. gylyje.

1.5. Kitas svarbus neigiamas veiksnys aplinkiniams – tai karantinas - specialus laikinas režimas bei su juo susijusios administracinio bei sanitarinio pobūdžio priemonės, skirtos apsaugai nuo epideminio pobūdžio ligų, kuriomis gali užsikrėsti žmonės ar gyvūnai. Pagrindinis karantino tikslas – sustabdyti epidemijos plitimą. Tiek Europoje tiek pasaulyje daugėja paukščių ligų atvejų bei dėl šių priežasčių skelbiamas karantinas taikant 3 km. griežtos zonos judėjimo režimą, o 10 km. atstumu stebėjimo zonos režimą<sup>1</sup> :

|             |                           |                                          |            |
|-------------|---------------------------|------------------------------------------|------------|
| Vengrija    | 9 tūkst. žąsų             | 3 km apsaugos ir 10 km stebėjimo zona.   | 2000-02-02 |
| JK          | 160 tūkst. kalakutų       | 3 km apsaugos ir 10 km stebėjimo zona.   | 2007-02-05 |
| JK          | 5 tūkst. kalakutų         | 3 km apsaugos ir 10 km priežiūros zonos. | 2007-11-13 |
| Lenkijos    | 30 tūkst. vištų           | 3 km apsaugos ir 10 km priežiūros zonos. | 2007-12-10 |
| Čekijoje,   | 3302 žąsys                | 1 km apsaugos zona                       | 2009-02-27 |
| Ispanijoje  | 250 tūkst. vištų dedeklių | 3 km apsaugos ir 10 km priežiūros zonos. | 2009-10-14 |
| Vokietijoje | 13 406 vištos dedeklės.   | 3 km apsaugos ir 10 km priežiūros zonos. | 2013-05-29 |
| Vokietijoje | 19 tūkstančių kalakutų    | 3 km apsaugos ir 10 km priežiūros zonos. | 2013-04-30 |
| Vokietijoje | 13 t. vištų dedeklių      | 3 km apsaugos ir 10 km priežiūros zonos. | 2013-05-16 |

<sup>1</sup> <http://vmvt.lt/search?q=pauk%C5%A1%C4%8Di%C5%B3%20gripas>



Taigi karantino atveju visų aplinkinių pramonės subjektų, tame tarpe UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ ūkinė – komercinė veikla būtų apribota, t.y. prekių išvežimas į prekybos vietas būtų uždraustas arba iš paukščių ligų teritorijos prekių pirkimo atsisakytų patys pirkėjai, vėlgi karantino laikotarpis gali tęstis neapibrėžtą laiką, taigi šios aplinkybės leidžia daryti pagrįstą išvadą, jog dėl tokios priežasties UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ gali bankrutuoti, o pasekmės paveiks visą Telšių kraštą. Konstitucijos 46 str. 3 d. aiškiai nurodo ir įpareigoją valstybę reguliuoti taip ūkinę veiklą, jog ji tarnautų bendrai tautos gerovei.

*Konstitucinis principas įpareigoja asmenis įgyvendinant savo teises ir naudojantis savo laisvėmis, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų, nevaržyti kitų žmonių teisių ir laisvių. Konstitucinis Teismas yra pabrėžęs, kad ūkinės veiklos laisvė nėra absoliuti, asmuo ja naudojasi laikydamasis tam tikrų privalomų reikalavimų, apribojimų (Konstitucinio Teismo 1995 m. balandžio 20 d., 2000 m. spalio 18 d., 2002 m. kovo 14 d., 2002 m. balandžio 9 d. nutarimai). Taigi iš to darytina aiški ir akivaizdi išvada, jog ketinantis vykdyti veiklą subjektas, negali ir neturi teisės savo veiksmais apriboti jau įgytos teisės.*

## **II. DĖL PAUKŠČIŲ LYGŲ IR KITŲ EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ**

2.1. Taigi, visiškai nekreipiamas dėmesys į tai jog dėl veiklos gali kilti įvairios ekstremalios situacijos (kilus ligų protrūkiams, sutrikus elektros tiekimui, sugedus technologinei įrangai, kilus gaisrui ar esant kitoms ekstremalioms situacijoms) bei jų valdymo bei pasekmių šalinimo planai. Visuotinai žinoma, kad paukščiai, tame tarpe vištos serga įvairiomis ligomis, tame tarpe paukščių gripu, niukaslį liga. Lietuvos Respublikos Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus įsakymu Nr. B1-553 (2007-06-15) patvirtintuose Paukščių gripo kontrolės reikalavimuose yra nustatytos ypač griežtos sąlygos tikslu sušvelninti paukščių gripo pasekmes, štai šių reikalavimų 35.1.p. nurodoma, kad nustačius paukščių gripo atvejį nustatoma apribojimo zona, kurios spindulys yra ne mažesnis kaip 3 (trys) kilometrai aplink paukščių laikymo vietą, be to net 10 km. spinduliu aplink ligos židinį nustatoma stebėjimo zona.

2.2. Analizuojant ir vertinant PAV matyti, jog Rengėjas visiškai ignoruoja galimas grėsmės, be to visiškai neleistinai nurodo, jog : „ūkinės veiklos subjektas prieš objekto eksploataciją parengs ir suderins su atitinkamomis tarnybomis ekstremalių situacijų valdymo planus, pagrindinį dėmesį skiriant veterinarinėms priemonėms sumažinti galimų paukščių ligų epidemijų poveikį ir užkrato išplitimui į gretimas teritorijas“. (144 lapas) Atkreiptinas dėmesys, kad Rengėjas deklaruodamas, jog ekstremalių situacijų valdymo, likvidavimo bei pasekmių šalinimo rezultatų planą/us suderins tik prieš pavojingos veiklos vykdymą yra neteisus, ši pozicija prieštarauja Poveikio aplinkai įstatymo nuostatomis bei poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos rengimo tikslams, nes būtent visi tokie dokumentai turi būti suderinti ir patvirtinti kompetentingų institucijų PAVo vertinimo etape bei tokie planai turi būti PAV priedai, kurie turi būti PAV vertinimo subjektų įvertinti. Tokiuose planuose be eilės priemonių, turi būti aiškiai nurodyta ir išdėstyta kas kompensuos padarytus materialinius nuostolius pramoninės veiklos subjektams dėl ekstremalių situacijų sukeltų neigiamų padarinių, tame tarpe dėl padarinių atsiradusių dėl paskelbtos karantino padėties ar/ir kitų ekstremalių situacijų.

2.3. Svarbu, jog karantino zonose taikomos įvairios specialios prevencinės priemonės bei būdai, kurios apriboja ar/ir draudžia visuomenės ar esamų verslo subjektų judėjimą ar tam tikrą elgesį, analogiškai padariniai būtų taikomi paukščių ligų atveju. Esant tokiai situacijai būtų paraližuota visa pramonė, sutriktų kitų subjektų veikla, be to ligų padarinių kontekste svarbi ta aplinkybė, kad visiškai šalia ketinamos vykdyti veiklos objekto praeina magistralinis kelias (A-11) Šiauliai –



Palanga, kuris patektų į 3 km. sanitarinę zoną, pažymėtina, jog 3 km. zoną patenka visuomenei svarbūs ir reikšmingi objektai – Telšių apskr. Vyriausiasis policijos komisariatas (atstumas 1900 metrų), VŠĮ „Regioninė Telšių ligoninė“ (atstumas 2600 metrų), mokyklos ir kitos svarbūs objektai.

*Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad PAV o rengėjas privalo paruošti ekstremalių situacijų valdymo, likvidavimo ir kitokio pobūdžio planus, tame tarpe numatytos nuostolių kompensavimo procedūros ir tvarkos, raštiškai suderintos su kompetentingomis valstybės institucijomis bei pateikti kartu su PAV subjektų vertinimui, priešingu atveju ketinama vykdyti veikla nurodytoje vietoje, deklaruojamo masto ir pobūdžio nėra galima.*

### **III. DĖL KETINAMOS VYKDYTI VIETOS IR GRETIMAI ESAMŲ OBJEKTŲ**

3.1. Pažymime, jog šalimais ketinamos vykdyti pavojingos veiklos objekto yra gyventojų gyvenamieji namai (gyvenvietė), pagal 2012 m. duomenis Gaudikaičių gyvenvietėje gyvena daugiau kaip 172 gyventojai – atstumas 90 metrų, viena iš sodybų – 78 metrų, veikia maitinimo, maisto pramonės įmonės, ekologiniai ūkiai, visiškai netoli pavojingos veiklos objekto – visuomeninės reikšmės objektai – mokyklos, ligoninė ir pan. (duomenų sąrašas – pridedamas). Be to gretimuose žemės sklypuose yra įregistruotos specialios žemės naudojimo sąlygos (SAZ). Būtent UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ pažymi, jog teritorijų planavimo registre bei žemės gelmių registre ([www.geoportal.lt](http://www.geoportal.lt)) aplink geriamojo vandens gręžinius - Žemaitijos pienas (identifikavimo Nr. 2374) ir Tichės (identifikavimo Nr. 2407) yra specialiuoju planų (planas – pridedamas) įteisintos vandenviečių sanitarinės apsaugos zonos ir tai įregistruota teritorijų planavimo registre. Vandens gręžinių sanitarinės apsaugos zonos (I, II, III), taip pat šios zonos pažymėtos viešame žemėlapyje ([www.geoportal.lt/copyright](http://www.geoportal.lt/copyright)). Duomenų tvarkytoju paskirta Žemės nacionalinė tarnyba, šie duomenys vieši ir visiems privalomi (duomenys pridedami).

3.2. Be to Lietuvos Respublikos aplinkos ministras ir Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministras įsakymu patvirtinę „Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų“ aprašą juo nustatė reikalavimą, kad nuo mėšlidžių ir (ar) srutų kauptuvų, tirštojo mėšlo rietuvių prie tvarto iki vandens kaptazo įrenginių (šachtinių, gręžtinių šulinių ir kt.) turi būti laikomasi atstumo, kurie nustatyti Gręžinių vandeniui tiekti ir vandens šiluminei energijai vartoti projektavimo, įrengimo, konservavimo bei likvidavimo tvarkoje LAND 4-99, patvirtintoje Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 417 (Žin., 1999, Nr. 112-3263), Lietuvos higienos normoje HN 44:2006 „Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. V-613 (Žin., 2006, Nr. 81-3217) ir Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (Žin., 1992, Nr. 22-652).

3.3. Be to Telšių rajono savivaldybės taryba yra patvirtinusi Telšių rajono bendrąjį planą, iš šio plano akivaizdžiai matyti, jog aplink visą planuojamos veiklos objektą yra nustatyta perspektyvių gyvenamųjų vietovių įtakos arealų zona. Akivaizdu ir aišku, jog planuojamos ūkinės veiklos objektas apribos bet kokias gyvenamųjų namų statybas ir tokiu būdu paneigs pačio Telšių rajono bendrojo plano sprendinius dėl kelių priežasčių:

- i) privalomai nustačius aplink veiklos objektą (paukštyną) sanitarinės apsaugos zoną numatytą pagal teisės aktus, šios zonos spinduliu bus negalima (apribota) gyvenamųjų namų (butų) statyba;
- ii) dėl veiklos objekto (paukštyno) realios veiklos ir jo neigiamo poveikio aplinkiniams (kvapai, garsai, įvairūs teršalai) jokia gyvenamųjų namų (butų) statyba taps negalima.



*Iš to darytina, išvada, jog numatomoje vietovėje tikslu nesunaikinti gretimai veikiančių įmonių, gyventojų bei jų turto bei nepaneigti Telšių rajono bendrojo plano sprendinių, o taip pat nepažeisti teisės aktų reikalavimų ketinama vykdyti veikla numatytoje teritorijoje, deklaruojamo masto ir pobūdžio nėra galima.*

#### **IV. DĖL SANITARINĖS APSAUGOS ZONOS NUSTATYMO PRIVALOMUMO**

4.1. PAV dalyje „Sanitarinė apsaugos zona“ PAV rengėjas analizuoja teisės aktus susijusius su Sanitarinės apsaugos zonos nustatymu, tuo pačiu pažymi, jog pagal LR Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimą Nr. 343, kuriuo patvirtintos Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos ir jų 73 punktas nurodo, jog pastatai, kuriuose laikomos vištos, broileriai nustatomas sanitarinės apsaugos zonos dydis - 1000 m. (PAV, 107 l.). Deja dėl visiškai nežinomų priežasčių PAV (PAV 109 l.) nurodoma, jog : „Ivertinus visus duomenis ir aplinkybes, daroma išvada, kad planuojamai ūkinei veiklai – vištų dedeklių auginimas (759 360 paukščių), kartu įvertinant ir greta planuojamą kiaušinių rūšiavimo, perdirbimo ir fasavimo cechų bei pašarų gamybos fabriko veiklą sanitarinės apsaugos zonos ribą galima nustatyti sutapadinant su UAB „Anulėnų paukštynas“ žemės sklypo ribomis“. Ši išvada visiškai nemotyvuota, nepagrįsta bei neteisėta, kadangi prieštarauja teisiniam reguliavimui.

4.2. PAV nurodoma, jog bus statomi nauji pastatai tiek gamybinei veiklai (cechai ir pan.) tiek vištų auginimo paskirčiai statomi pastatai. Paukštininkystės ūkių technologinio projektavimo taisyklės ŽŪ TPT 04:2012 patvirtintos LR Žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-473 (2012-06-21), nustatančios pagrindinius technologinius reikalavimus projektuojant naujai statomas ir rekonstruojamas paukštides, peryklas ir kitus statinius ir leidžia įgyvendinti svarbiausias nuostatas, užtikrinančias paukščių gerovę, efektyvią gamybą, švarią aplinką ir saugų darbą, šios taisyklės imperatyviai įpareigoja (taisyklių 24 punktas) paukštininkystės ūkius nuo gyvenviečių ir visuomeninės paskirties statinių atskirti sanitarinės apsaugos zonomis, vadovaujantis Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų reikalavimais. Be to šių taisyklių 25 punktas nurodo, kad atstumai iki kitos paskirties gamybinių objektų (žemės ūkio produkcijos sandėlių ir kitų žemės ūkio įmonių), nesusijusių su projektuojamu paukštininkystės ūkiu, nustatomi taipogi vadovaujantis sanitarinėmis ir priešgaisrinėmis normomis. LR Vyriausybė nutarimu Nr. 343 (1992-05-12) patvirtino specialias žemės ir miško naudojimo sąlygas, šių sąlygų 73 punktas įpareigoja pastatų, kuriuose laikomi ūkiniai gyvūnai (vištos), su esančiais prie jų mėšlo ir srutų kaupimo įrenginiais arba be jų, kai vištų planuojama laikyti daugiau kaip 300 SG nustatyti sanitarinę ne mažesnę kaip 1000 metrų apsaugos zoną. Taigi šių dviejų teisės aktų analizė leidžia daryti išvadą, kad ši zona turi būti nustatyta bei įteisinta teisės aktų nustatyta tvarka.

4.3. Be to Lietuvos Respublikos aplinkos ministras ir Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministras įsakymu patvirtinę „Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų“ aprašą juo nustatė reikalavimą, kad nuo mėšlidžių ir (ar) srutų kauptuvų, tirštojo mėšlo rietuvių prie tvarto iki vandens kaptazo įrenginių (šachtinių, gręžtinių šulinių ir kt.) turi būti laikomasi atstumų, kurie nustatyti Gręžinių vandeniui tiekti ir vandens šiluminei energijai vartoti projektavimo, įrengimo, konservavimo bei likvidavimo tvarkoje LAND 4-99, patvirtintoje Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 417 (Žin., 1999, Nr. 112-3263), Lietuvos higienos normoje HN 44:2006 „Vandenviečių sanitarinių apsaugos zonų nustatymas ir priežiūra“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. V-613 (Žin., 2006, Nr. 81-3217) ir Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (Žin., 1992, Nr. 22-652).



4.4. Svarbu ir tai, jog ketinamos vykdyti veiklos subjektas/ai visiškai aplaidžiai vertina teisinio reguliavimo reikalavimus bei juos ignoruoja ne tik šalimai veikiančių pramonės įmonių interesus bei nustatytą jų atžvilgių teisių apsaugą, bet ir pažeisdamas teisės aktų reikalavimus susijusius su Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro įsakymo „Dėl sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklių patvirtinimo“ (2004-08-19, Nr. V-586), būtent šio įsakymo priede nurodytos veiklos – grūdų malimo (ar kitokio apdirbimo) produktų gamyba (4.9), gatavų pašarų ūkių ir naminiams gyvuliams gamyba (4.11) nustatoma sanitarinė apsaugos zona ne mažesnė kaip 100 metrų. Pažymėtina, jog šios zonos nėra nustatytos ir jų ketinamos vykdyti veiklos subjektas netgi ir neketina nustatyti.

*Apibendrinant, tai pažymime, jog statant paukštyną Gaudikaičių k. Degaičių sen. Telšių raj. būtina nustatyti, ne mažesniu kaip 1000 metrų spinduliu nuo pavojingos veiklos objekto, sanitarinę apsaugos zoną, be to sanitarinės apsaugos zonos turi būti nustatytos ir aplink gamybinius objektus, kuriuos ruošiamasi statyti.*

## **V. DĖL GAMYBINIŲ VEIKLŲ IŠKĖLIMO IŠ KETINAMOS VYKDYTI ŪKINĖS VEIKLOS TERITORIJOS**

5.1. Ketinamos vykdyti veiklos subjektas suvokdamas, jog dedeklių vištų auginimo veikla nesiderina (nei pagal nustatyta teisinį reguliavimą, nei pagal normalią verslo praktiką bei kitas sąlygas) su pramonine maisto produktų gamyba, ketinamos vykdyti veiklos subjektai – KB „Europe eggs“, perkelia kiaušinių rūšiavimo ir pakavimo gamyklą iš Gaudikaičių k. Degaičių sen. Telšių raj. į kitą vietą (teritoriją) – Birutės skg. 5, Macelių k. Plungės r. sav. (pridedama – Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Šiaulių regiono aplinkos Apsaugos departamento 2013-10-25 išvada Nr.4) ir KB „Baltic egg production“, perkelia kiaušinių perdirbimo gamyklą iš Gaudikaičių k. Degaičių sen. Telšių raj. į Birutės skg. 5, Macelių k. Plungės raj. sav. (pridedama – Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Šiaulių regiono aplinkos Apsaugos departamento 2013-10-25 išvada Nr.3), atitinkama apimtimi sumažėja iš Europos sąjungos fondų projekto finansavimo dydis, tuo pačiu sumažėja investicijos Gaudikaičių k. Telšių raj. – 7 mln. ir 4 mln. Lt. Atkreipiame dėmesį, jog šias aplinkybes patvirtina ir Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos raštas Nr. 2013-09-03 Nr. BRK –(10.3.8)-7275, iš kurio matyti jog Agentūra sutiko pakeisti investicijų vietą iš Gaudikaičių k. teritorijos į Macenių k. teritoriją (Nacionalinės mokėjimo agentūros prie žemės ūkio ministerijos rašto kopija – pridedama).

5.2. Iš to akivaizdu, kad iškeliant veiklas į kitą teritoriją, svarbu tai, jog iš esmės pakinta mokėtinų mokesčių suma į vietos bei nacionalinį biudžetus, ženkliai sumažėja ketintinių (deklaruotų) įkurti (sukurti) naujų darbo vietų skaičius, iš esmės pakinta ir kiti ekonominiai – socialiniai dalykai, kurie buvo deklaruojami ir nurodomi PAV, dar blogiau, jog ateinantysis verslas savo ketinimus bando realizuoti apgaule bei nesąžiningumu, tokia situacija ir toks elgesys negali būti toleruojamas. Be to tokie veiksmai suponuoja akivaizdžią išvadą, jog ateinantysis verslininkas netgi tinkamai nerealizuos tai ką deklaruoja PAV.

5.3. Netgi sutinkant su 2013 m. gruodžio 10 d. PAV viešo svarstymo metu išsakyta ketinamos veiklos vykdyti subjektų atstovo – L. Skieraus klaidinančia pozicija, jog šio pobūdžio (tapataus) gamyklos veiks tiek Gaudikaičių k. Telšių raj. tiek Macenių k. Plungės raj., toks pareiškimas nelaikytinas teisingu, kadangi deklaruojamos statyti gamyklos Gaudikaičių k. Telšių raj. teritorijoje nėra galimos dėl veiklų nesuderinamumo - maisto pramonės gamybos įmonės ir dedeklių vištų auginimo veikla pagal PAV nurodytas sąlygas, brėžinius bei padarytas išvadas yra negalima, t.y. nėra nustatytos sanitarinės apsaugos zonos nuo maisto pramonės objekto/ų, kurios turi būti ne mažesnių atstumu kaip 1000 metrų nuo paukščių laikymo vietos. Taigi netgi dėl objektyvių



priežasčių kiaušinių rūšiavimo ir pakavimo gamykla bei kiaušinių perdirbimo veikla negali būti vykdoma pagal PAV nurodytas sąlygas.

## **VI. DĖL PAUKŠTYNO POVEIKIO SOCIALINEI – EKONOMINEI APLINKAI**

6.1. Ketinamos veiklos vykdytojai visiškai neanalizuoja paukštyno įtakos Telšių miesto bei rajono socialinei – ekonominei aplinkai, kitaip tariant padaro tiesos neatitinkančią išvadą, jog – socialinė aplinka pagerės ir kity ūkio šakų atžvilgiu veikla įtakos neturės. Akivaizdu, jog PAV Rengėjas pažeidžia Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-636 2005-12-23 patvirtintus nuostatus „Dėl poveikio aplinkai vertinimo programos ir ataskaitos rengimo“ (toliau – Metodiniai nurodymai) skyriaus 4.7 „Socialinė ekonominė aplinka“ reikalavimus, t.y. visiškai nenagrinėja nekilnojamo turto kainų, tame traše pramoninių objektų bei jų kainų kitimo tendencijų, investicijų ir jų kitimo ir kaip jas paveiks ketinama vykdyti veikla ir pan., na ir be tokios analizės akivaizdu, jog veikla neigiamai įtakos nekilnojamo turto kainas.

6.2. Dar įdomiau ir svarbiau, jog teikiami **melagingi duomenys ir faktai apie ketinamos veiklos subjektus**. Štai 2013 m. lapkričio 18 d. PAV nurodoma, jog veiklą teritorijoje vykdys šie - KB „Europe eggs“ Stanelių k., Plungės r. sav., KB „Telšių paukščiai“ Ubiškės k., Telšių r., KB „Baltic egg production“ Sruojos g. 3, Varkalių k., Plungės r., KB „Stanelių grūdai“ Macenių k., Plungės r. Iš oficialių šaltinių matyti, kad kooperatinė bendrovė „Europe eggs“ ir kooperatinė bendrovė „Baltic egg produktion“ veiklą iš deklaruotos PAV vietos – Gaudikaičių k. Telšių raj. iškėlė į vietovę adresu – Birutės skg. 10, Macenių k. Nausodžio sen. Plungės raj. (ši aplinkybė nutylima), taigi akivaizdu, kad ketinamos vykdyti (organizuojamos) veiklos subjektai/as veikia Telšiečių atžvilgiu apgaulingai, nesąžiningai ir tokiu būdu siekia įgyvendinti neteisėtą veiklą.

6.3. Taigi neginčytina, jog ir dėl aukščiau nurodyto argumento bei ir dėl vėlesnės argumentacijos, deklaruojami ekonominiai skaičiai bei duomenys bei daromos išvados yra niekinės, kita vertus visiškai neįvertintos aplinkybės jog dėl veiklos negalės „ateiti“ naujos investicijos ir veiklą vykdyti – i) jokios maisto, farmacijos įmonės negali ir negalės veikti šalia paukštyno dėl higienos ir sanitarinių reikalavimų numatytų teisės aktais; ii) dėl paukštyno neigiamų veiksmų – teršalų (kvapo, triukšmo, cheminių medžiagų poveikio, erkių, bakterijų ir pan.), aplinkinė teritorija taps negyvenama teritorija, o nekilnojamas turtas praranda ir prars bet kokią vertę, taigi mažiausiai 5 km. spinduliu turtas nuvertės ir taps beverčiu.

6.4. Nutylima, jog nuo pavojingos veiklos objekto veikia AB „Žemaitijos pienas“ užsiimanti pieno produktų gamyba ir realizavimu (820 metrų), UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ užsiimanti geriamojo vandens ir gaiviųjų gėrimų gamyba ir realizavimu (820 metrų), veikia viešbutis – motelis „Branša“ (140 metrų), R. Sinkevičiaus veterinarijos klinika (78 metrai), ketina steigti farmacijos įmonė UAB „Escolit“. Taigi dėl neigiamo paukštyno (ketinamos vykdyti) veiklos poveikio bei teisės aktais nustatytų reikalavimų, ypač tų teisės aktų, kurie reguliuoja higienos norminius reikalavimus, paminėti subjektai bus priversti nutraukti veiklą arba bus atsisakyta jų gaminamų produktų. Pavyzdžiui, Rusijos Federacijos sanitarinių-epidemiologinių taisyklių „СанПиН 2.2.1./2.1.1.1200-03 „Санитарно-защитные зоны и санитарная классификация предприятий, сооружений и иных объектов“ reikalavimai nurodomo, jog paukštynai negali steigti ir veikti arčiau kaip 1000 metrų spinduliu nuo pieno pramonės įmonių, nepaisant šių reikalavimų kyla reali ir didžiulė grėsmė sunaikinti vienos didžiausių Lietuvos įmonės produktų eksportą į Rusijos federaciją ir kitas muitų sąjungai priklausančias šalis.



6.5. Ekonominis aspektas akivaizdžiai atsiskleidžia per mokamus mokesčius į vietos ir centrinį biudžetus. Pavyzdžiui, UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“ dirba apie 50 darbuotojų, per pastaruosius keletą metų į vietos biudžetą sumokėtą beveik 2 mln. gyventojų pajamų mokesčio, daugiau kaip 3 mln. gamtos išteklių ir žemės mokesčio ir pan., kitas subjektas - AB „Žemaitijos pienas“ – tai vienas didžiausių mokesčių mokėtojų į Telšių rajono savivaldybės biudžetą, pavyzdžiui, Gyventojų pajamų mokesčio per paskutinius keletą metų (2010, 2011, 2012 m.) sumokėta po 5.5 mln., taipogi AB „Žemaitijos pienas“ moka į vietos biudžetą kitus mokesčius – žemės mokestį ir pan., didžiuliai mokesčiai sumokami į bendrą valstybės biudžetą, pvz. SODRAI sumokėta kas metai daugiau kaip 15 mln. (pažyma apie sumokėtus mokesčius – pridedama). Svarbu, jog ši bendrovė suteikė darbo (darbo vietų) daugiau kaip 1500 žmonių, o netiesiogiai ir įvairiomis formomis – pajamas gauna dar panašus skaičius žmonių, neįskaitant žaliavinio pieno pardavėjų, ūkininkų, žemės ūkio bendrovių ir pan. Analogiškai, didelius mokesčius tiek į vietos tiek į bendrą biudžetą sumoka ir kitos gretimai veikiančios įmonės, na o „kaimynas“ žada ir tik deklaruoja per penkių metų laikotarpį sumokėti tik 2,4 mln. Akivaizdu, kad šie duomenys neteisingi ir nepatikimi vien dėl to, jog dar nepradėjus veiklos, dalis verslo traukiasi iš šios vietovės, o be to tai tik „popietinės deklaracijos“.

6.6. Metodinių nurodymų 4.7.2 punktas „Galimas (numatomas) poveikis“ įpareigoja PAV ataskaitoje nurodyti ir išnagrinėti planuojamos vykdyti veiklos galima poveikį aplinkai – ekonominėms sąlygoms, poveikį darbo rinkai bei investicijoms, veiklos poveikį gyvenamajai aplinkai ir kt. PAV Rengėjas situacijų, rizikų nenagrinėja ir visiškai nepasisako, akivaizdu, PAV turinys dėl ekonominės analizės trūkumų negali būti vertinamas kaip tinkamas.

*Neabejotina, jog įsisteigus paukštynei bei galimai jam pradėjus veikti, šio veikla neigiamai įtakos investicijas ir jų kiekį visam Telšių rajonui, gali būti taip jog daugelis įmonių dėl paukštyno įtakos bus priverstos apriboti gamybą ar/ir ją nutraukti, o svarbiausia bus pažeistas vienas iš kertinių konstitucinių principų – jog bet koks verslas, jo mąstai bei vieta turi atitikti protingumo kriterijus, o kiekvienas turi savo teises ir interesus įgyvendinti tokiu mastu bei priemonėmis, kad nebūtų pažeistos jau esamų subjektų teisės ir interesai (LR Konstitucija 28 str.).*

## VII. DĖL PAVOJŲ VISUOMENĖS SVEIKATAI

7.1. Ketinamos vykdyti veiklos subjektai nepateisinamai nusikalstamai vertina paukštyno veiklos poveikį žmonių sveikatai ir netgi ignoruoja ir neįsipareigoja užtikrinti teisės aktais nustatytas normas. Štai, PAV teigiama, „kad išmatuotas kvapo intensyvumas, prie Telšių valymo įrenginių sklypo ribos, pavėjui nuo valomų nuotekų baseinų buvo 23 OU/m<sup>3</sup>. Organoleptiškai šioje vietoje jautėsi stiprus valymo įrenginių skleidžiamas specifinis kvapas, kuris suintensyvėdavo arba tapdavo silpnesnis keičiantis vėjo kryptiai“. Svarbu, jog ekspertai - UAB „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment“ taipogi nustatė, jog už veiklos teritorijos kvapai viršys nustatytas norma pažymėdami, jog vidutiniškai sudarytų apie 16 OU/m<sup>3</sup>. Lietuvos higienos norma HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“ ir 5 punktas nurodo, kad didžiausia leidžiama kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore yra 8 europiniai kvapo vienetai (8 OU/m<sup>3</sup>), taigi esamoje situacijoje deklaruojama faktinė kvapų tarša yra didesnė nei leistina norma.

7.2. Nepateisinama, jog ketinamos vykdyti veiklos subjektai amoniako bei kietųjų dalelių išmetimus paukštyne vertino ir vertina bei paskaičiuoja šiuos komponentų ir teršalų kiekius EMEP/CORINAIR metodika (1999 metų), t.y. sena metodika, kai paminėti parametrai turi būti vertinami pagal 2009 m. metodiką (naująją metodiką). Taigi pagal 2009 m. skaičiavimo versiją ženkliai padidėja amoniako taršos išmetimai. Tai pripažino ir pripažįsta ir ekspertai. Būtina



pažymėti, jog nevertinama tai, jog atsiranda ir plinta iš pavojingos teritorijos įvairūs alergenai, bakterijos, erkės, neigiamų veiksnių poveikyje atsiranda didžiulė grėsmė įvairių pavojingų žmonėms infekcinių ligų protrūkiai. Svarbu, jog šiuos neigiamus veiksnius numato ir pažymi jų neigiamą poveikį Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto specialistai (pridedama – Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto raštas Nr. 3A-330).

7.3. Ekspertai savo išvadoje vertindami planuojamos ūkinės veiklos objekto triukšmo poveikį aplinkai pažymėjo, jog triukšmo rodikliai viršys leistinas normas ir tokiu būdu bus pažeistos teisės aktais nustatytos normos. Jie pažymėjo, kad : „Atkreipiamė dėmesį, kad atliekant triukšmo vertinimą į šiuos triukšmo šaltinius neatsižvelgta. Paruoštas labai supaprastintas triukšmo modelis, kuriame nėra atsižvelgta į pastatus. Ekspertų nuomone, esamas triukšmo žemėlapis turėtų būti perskaičiuotas, įvertinant kitus potencialius triukšmo šaltinius ir pastatus. Taip pat reikėtų pažymėti, kad planuojamo triukšmo šaltinių modelis yra bendro pobūdžio – nenurodytos tikslios triukšmo šaltinių vietos. Dėl šių priežasčių pateikti rezultatai gali būti vertinami kaip neteisingi“. Pažymėtina, jog PAV viešo svarstymo metu tie patys ekspertai pakartotinai išreiškė ir pareiškė pastabas nurodydami, kad pagal pateiktą PAV situaciją bei deklaracijas triukšmo rodikliai neužtikrins leistinų normų, tokių būdų bus pažeisti teisės aktų reikalavimai.

7.4. Visiškai nekreipiama dėmesio ir netgi klaidingai nurodoma analizuojant pavojingos veiklos poveikį sveikatai, imant pagrindu visus Telšių rajono gyventojus, kai pagal Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro įsakymu patvirtintus „Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodinius nurodymus“ (5.1 punktas), juose nurodoma, kad turi būti nagrinėjamas ir vertinamas poveikis gyventojams gyvenantiems ūkinės veiklos poveikio zonoje, akivaizdu ir neginčytina, jog didžiausiais neigiamas veiklos poveikis bus 3 – 5 km. zonoje/areale, o į šią zoną patenka daugiau kaip 30 000 gyventojų, t.y. visas Telšių miestas bei aplinkinės gyvenvietės. Taigi didžiausią neigiamą veiklos poveikį pajus tie žmonės, kurie artimiausiu atstumu.

7.5. Tikrovės neatitinka ir PAV ataskaitos teiginiai, jog Planuojamos veiklos atveju maksimalios priežeminės aplinkos oro teršalų koncentracijos ties Žemės sklypo ribomis neviršys teisės aktais nustatytų ribinių verčių<sup>2</sup>. Pirma, jau pačioje PAV ataskaitoje nurodoma, kad 2 alternatyvos 2 varianto atveju (t.y. vertinant foninę oro taršą ir Planuojamos veiklos oro taršą su mėšlo džiovinimo bei cheminių valymo įrenginių taršos mažinimo priemonėmis), „kietųjų dalelių KD10 koncentracija aplinkos ore paros periode sudarytų iki 1,01 ribinės vertės“<sup>3</sup>. Toks ribinės vertės viršijimas atspindi ir PAV ataskaitos 4.2.6 bei 4.9.3.2.2.1 lentelėse. Šiose lentelėse pateikti skaičiai patvirtina, kad kietųjų dalelių KD10 maksimali priežeminė koncentracija būtų 50,469 µg/m<sup>3</sup> bei viršytų leistiną 50 µg/m<sup>3</sup> ribinę vertę, įtvirtintą 2010-07-07 Aplinkos ministro ir Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. D1-585/V-611 patvirtintų Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normų (toliau – **Aplinkos oro užterštumo normos**) 6 priede. Ekspertai savo ataskaitoje taip pat atkreipė dėmesį, kad „2 alternatyvos 2 varianto atveju kietųjų dalelių KD10 paros vidurkis viršija nustatytą ribinę vertę“<sup>4</sup>. Tad PAV ataskaitos turinys bei Ekspertų išvados pagrindžia, jog, įgyvendinus Planuojamą veiklą, oro tarša kietosiomis dalelėmis KD10 viršytų visuomenės sveikatos apsaugos tikslais nustatytą leistiną ribinę vertę. Atitinkamai, Planuojama veikla šiuo atveju negalima ir dėl prieštaravimo Aplinkos oro užterštumo normų 19 p. bei šių normų 6 priedui.

*Darytina besąlygiška išvada, jog ketinama vykdyti veikla planuojamoje teritorijoje bei tokiam jos mastui negalima, vien tik dėl to, jog ir šiuo metu deklaruojama, kad daugelis neigiamų veiksnių žmogaus sveikatai viršija ir viršys leistinas teisės aktais nustatytas normas, akivaizdu, jog faktinės*

<sup>2</sup> Žr. PAV ataskaitos 4.9.3.2.3 skyrių (121 psl.).

<sup>3</sup> Žr. PAV ataskaitos 4.2.5.3 skyrių (86 psl.).

<sup>4</sup> Žr. Ekspertų ataskaitos 3.3 skyrių (9-10 psl.).



*veiklos pasekmės bus ženkliai baisesnės, kas ypač neigiamai paveiks Telšių gyventojų aplinkinių miestelių bei kaimų žmonių sveikatą.*

### **VIII. DĖL PAUKŠTYNO ORO VALYMO ĮRENGINIŲ**

8.1. Visuomenė buvo pateikusi pastabas ir klausimus UAB „Ardynas“, į kuriuos gauti atsakymai tėra tik atsirašinėjamojo pobūdžio. Planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (Organizatorius) suteikė galimybę supažindinti visuomenės atstovus su Olandijos paukštynais, kuriuose yra analogiški valymo įrenginiai (Thielen Castenray ir Classens Oirlo Vastgoed BV). Paaiškėjo, kad tai nėra joks analogas - paukščių kiekis šiuose paukštynuose daug mažesnis - (iki 300 tūkst.). Dėl skirtingų gamtinių oro sąlygų Olandijos paukštynuose nėra mėšlidžių, kuriose mėšlas būtų kaupiamas 6 mėn. (šiuo atveju reikalinga 1 ha mėšlidė), nebuvo detalizuota mėšlo džiovinimo technologija, paukštynuose įdiegti cheminio ir biologinio valymo įrengimai, kuriems gamintojai „INNO plus“ deklaruoja visai kitus amoniako, kvapų ir kietųjų dalelių valymo efektyvumo koeficientus, nei PAV rengėjai. Gamintojas neturi atitikties deklaracijos ir atitikties sertifikato, įrenginių paso ar kito dokumento iš kurio aiškiai ir akivaizdžiai matytųsi, jog valymo įrengimai išvalys ir neišleis aplinką jokių teršalų. Pažymėtina, jog ekspertai – UAB „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment“ nurodė, jog būtina pateikti oro valymo įrengimų pasus su įrangos gamintojo garantijomis, kaip įrodymą, jog bus pasiektas nustatytas efektyvumas.

8.2. Šiuo atveju apie 1 200 000 (400 000 vnt. paukščių rezervu) vištų ferma (arba pavertus SG apie 53 150 kiaulių ar 5300 karvių ferma) planuojama prie miesto ribos (atstumas iki miesto ribos ženklo apie 300 m, Gaudikaičių gyvenvietės apie 150 m, pirmo gyventojų - 78 m, AB „Žemaitijos pieno“ - 800 m. ) skleis ne tik cheminę, bet ir bakteriologinę - virusologinę taršą. Deklaruojama, jog bus pasirenkama Olandijos „INNO plus“ gamintojo įranga, todėl turi būti pateikta visa reikiama dokumentacija, patvirtinanti įmonės technologijos atitikimą ES reikalavimams, tikslu įtikinti, jog teršalai bei kiti neigiami veiksniai bus išvalyti iki teisės aktais reikalaujamų normų, tokia dokumentacija ne pateikta iki šio momento.

8.3. Tiek Europos sąjungoje tiek Lietuvos Respublikoje teisės aktais nustatyta pareiga kiekvieno įrengimo kokybę, atitiktį teisės aktų reikalavimams turi patvirtinti tam tikri (specialūs) dokumentai bei ženkliniai. Atkreipiame Jūsų dėmesį, jog visuose savo dokumentuose, kurie buvo adresuoti Jums nurodėme, jog ketinamai naudoti paukštyne valymo įrangai/įrenginiams tap pat taikytini tokie reikalavimai. Jūsų pateiktos nuorodos į Olandijos gamintojus netvirtina ir nepatvirtina, jog šią įrangą galima eksploatuoti Lietuvos Respublikoje, o svarbiausia, kad Jūsų planuojamas veiklos mąstas jokių analogų neturi Europos Sąjungoje ir kitose aplinkinėse šalyse.

8.4. Statybos techninis reglamentas STR 1.01.04:2002 „Statybos produktai. Atitikties įvertinimas ir „CE“ ženklinimas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. 187 (Žin., 2002, Nr. 54-2140), 19 punkte apibrėžta sąvoka „Statybos produktas“, t. y. pagamintas produktas, numatomas ilgam laikui įkonstruoti, įmontuoti, įdėti ar instaliuoti į pastatą ar inžinerinį statinį. Iš to akivaizdu, oro valymo įrenginiai yra statybos produktas, kuriam reikalinga atitikties deklaracija, jos turinys nurodytas STR 1.03.02:2008 V skyriuje deklaracijoje turėtų būti nurodyta pagal kokį dokumentą (standartą ar kt.) produktas yra pagamintas, aprašytos esminės produkto eksploatacinės savybės ir kt.). Tokių dokumentų iki šio momento nėra pateikta, kas rodo, jog įrengimai neatitinka nei ES nei Lietuvos respublikos nustatytų reikalavimų.

*Nevertinant jau aukščiau išdėstytų neigiamų veiklos faktų, ypač svarbaus pavojingos veiklos komponento – valymo įrengimų ir nepateikimas šių įrenginių techninių dokumentų, sertifikatų,*



*atitikties dokumentų ir pan. – veikla nėra galima. Atsižvelgiant į tai akivaizdu, jog oro valymo įrengimai, kuriuos ketinama naudoti vykdant planuojamą ūkinę veiklą neatitinka tiek ES tiek Lietuvos respublikos teisės aktais nustatytų reikalavimų, todėl negali būti eksploatuojami.*

## **IX. DĖL PAUKŠČIŲ MĖŠLO TVARKYMO**

9.1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministras ir Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministras įsakymu patvirtino „Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimus“, būtent aprašo 24 punktas įpareigoja asmenis, kurie vienoje vietoje (tvarte ar tvartų grupėje) laikantys ar ketinantys laikyti daugiau kaip 1 200 SG, turi parengti bendrą mėšlo ir srutų tvarkymo planą, kuriame būtų numatytas ne mažiau kaip 75 proc. viso susidariusio mėšlo ir (ar) srutų kiekio. Plane turi būti informacija apie: a) susidarančio mėšlo ir (ar) srutų kiekį; b) valdomos žemės plotą; c) sudarytas sutartis su kitais žemės valdytojais dėl mėšlo ir (ar) srutų naudojimo tręšimui ar kitokiam naudojimui (komposto, biodujų gamybai ar pan.). Pažymėtina, jog šių reikalavimų visiškai nepaisoma.

9.2. Paanalizavus skaičius su susidarysiančiu mėšlo kiekiu, įvertinus tą aplinkybę, jog pagal teisės aktus nustatyti tam tikri laikotarpiai per kuriuos draudžiama mėšlą įterpti į žemę, t.y. mėšlas turi būti sandėliuojamas, taigi gaunasi įspūdingi skaičiai - mėšlo 62 363 m<sup>3</sup> per metus. Pavyzdžiui, futbolo stadionas, kurio standartiniai, matmenys - 105 m ilgio ir 69 m pločio = 7245 m<sup>2</sup>, taigi šis mėšlo kiekis užimtų visą stadiono plotą, kai mėšlo aukštis sudarytų 8,6 m mėšlo stadione !!! Dar svarbiau, jog tokiam mėšlo kiekiui išvežti imant pagrindu, jog vienas automobilis vežtų 10 tonų mėšlo viso sudarytų 4157 automobiliai, ar tai vertinta ir įvertinta ir kaip šio mėšlo kvapai atsilieps aplinkai jo transportavimo metu ir kaip toks sunkiasvorių mašinų judėjimas atsilieps kelių infrastruktūrai, ar nuolatinio tokio transporto poveikyje magistralinis kelias (A-11) Šiauliai – Palanga netaps subjaurotas ir aplanai bus tinkamas naudoti pagal paskirtį, ar derės šios transporto priemonėmis ir jų kiekiai su masiniais automobilių srautais link Palangos kurortinio sezono metu ?

9.3. PAV Rengėjas šio dokumento 2.2.8 Skyriuje „Mėšlo tvarkymo planas“ abstrakčiai nurodo, jog kažkada bus pateiktas mėšlo tvarkymo planas, tame tarpe sudarytos sutartys su kitais žemės valdytojais dėl mėšlo ir (ar) srutų naudojimo tręšimui ar kitokiam naudojimui, be to deklaruoja, jog yra sudaryta sutarčių 19606 t. mėšlo sutvarkymui, deja nei viena iš sutarčių nėra pateikiama, tokios deklaracijos nepatvirtintos realiais įrodymais yra niekinės. Iš to darytina išvada, jog PAV rengėjas kartu su PAV nepateikdamas galiojančių sutarčių su kitais subjektais neužtikrina ir neįtikina, jog mėšlas bus tvarkomas laikantis teisės aktų reikalavimų.

*Vertinant tai, akivaizdu, jog nesant mėšlo tvarkymo plano, sudarytų sutarčių su kitais subjektais dėl mėšlo tvarkymo pažeidžia teisės aktus susijusius su mėšlo tvarkymu, neužtikrina ir neįtikina, jog tokios sutartys bus sudarytos, o susidaręs mėšlas bus tvarkomas tinkamai, dėl to tokia situacija turi būti vertinama neigiamai.*

## **X. DĖL POVEIKIO APLINKAI ATASKAITOS NEATITIKIMO NORMINIAMS TEISĖS AKTAMS**

10.1. Nežiūrint į tai, jog PAV neatitinka daugelio teisės aktų reikalavimų, šis dokumentas taip prieštarauja Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-636 (redakcija, 2005-12-23) patvirtintiems Poveikio aplinkai vertinimo programos ir ataskaitos rengimo nuostatams (toliau – Metodiniai nurodymai). O būtent daugelis privalomai analizuotinų bei numatytinų rizikų, neigiami poveikiai bei aplinkai mažinančios priemonės įvairiems aplinkos komponentams nėra analizuotos bei aprašytos, štai skyriaus 4.1 p. „Vanduo“ nenagrinėtos rizikos bei poveikis požeminiams bei gruntiniams vandenims, nepateikti ir nepateiktos schemos, žemėlapiai, kita grafinė informacija,



nenurodytos aplinkinės vandenviečių sanitarinės apsaugos zonos, jau minėta, jog greta pavojingo objekto yra vandens gręžiniai su nustatytomis ir registruotomis sanitarinėmis apsaugos zonomis. PAV Rengėjas akivaizdžiai ignoruoja teisės aktų reikalavimus susijusius su geriamojo vandens sauga bei visuomenės bei vandens vartotojų – teise naudoti švarų geriamąjį vandenį. Pažymėtina, jog pagal Geologijos tarnybos duomenis, šioje teritorijoje gruntiniai vandenys yra labai aukštai, t.y. slugso 1 – 1,20 metrų gylyje. Veiklos vykdymo aspektu svarbu tai, jog nenagrinėtas poveikis dirvožemiui, biologinė įvairovė, nėra monitorinio plano ir pan.

10.2. PAV rengėjas, taip kaip numato Metodiniai nurodymai, privalo numatyti alternatyvinę vietą (teritoriją) kaip ketinamos veiklos vykdymo vietą – teritoriją, įvertinus aplinkybės – veiklos itin didelį mastą, gretimumą Telšių miesto ir pramonės įmonių bei pavojingą veiklos pobūdį ir įpareigoti ketinamos veiklos subjektus tokią teritoriją nustatyti 3 – 5 km. atstumu nuo Telšių miesto bei kitų gyvenamųjų teritorijų bei pramonės rajonų bei atlikti ketinamos vykdyti veiklos šioje teritorijoje (kitoje teritorijoje) poveikį aplinkai vertinimą.

10.3. Taipogi svarbu, kad Rengėjas nesilaiko LR Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-491 „Dėl poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodinių nurodymų“ reikalavimų (toliau – Reikalavimai), šių Reikalavimų 5 dalis nurodo, jog poveikis sveikatai turi būti nagrinėjamas trims visuomenės grupėms, be to 5.1 punktu nurodoma, jog poveikis turi būti nagrinėjamas (kaip vienai iš grupių) – gyventojams, gyvenantiems ūkinės veiklos pavojingoje zonoje, priešingai PAV nagrinėjamas veiklos poveikis visiems Telšių rajono gyventojams, vargu ar tikslinga ir akivaizdžiai neteisinga nagrinėti veiklos poveikį visų Telšių rajono gyventojų atžvilgiu, gi veiklos poveikyje yra 3 – 5 km. atstumu gyvenantys žmonės, bet ne gyventojai nutolę nuo objekto 30 – 50 km. atstumu, taigi dėl tokio nagrinėjimo, analizės žmonių sveikatai, PAV pateikti duomenys visiškai yra nepatikimi, neinformatyvūs bei kartu ir neteisingi. Be to visiškai nepasisakyta ar/ir nepateikta informacijos dėl ypač svarbių ir privalomai analizuotinų komponentų nurodytų Reikalavimuose. Nėra jokios analizės dėl aplinkinių sanitarinių apsaugos zonų, duomenų apie vietovės infrastruktūrą ir pan.

10.4. Ataskaitoje labai daug įvairių duomenų – skaičių, vienetų ir pan., visiškai nėra nurodyti tų skaičių gavimo šaltiniai, pvz. atstumai nuo vieno prie kito objekto, išvados ir jų gavimo šaltiniai nenurodyti, taigi išvados nepagrįstos taip kaip reikalauja įstatymai. Akivaizdu kiekviena išvada be pagrindimo nėra ir negali būti laikoma tinkama, gi visuotinai pripažįstama, jog pagrįstumo teisingumas turi būti patikrinamas, akivaizdu, kad tik esant duomenų gavimo šaltiniams bei nuorodoms į juos galima vertinti pateiktų duomenų patikimumą bei jų pagrįstumą, gi nesant tokios informacijos Ataskaitos pagrindimas laikytinas tik formaliu dokumentu kai nėra žinomas tų duomenų gavimo šaltinis. Juo labiau, kad daugelis duomenų neatitinka vieni kitų.

Atsižvelgiant į išdėstytą, vadovaujantis LR Poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 5 str. 2 d., 6 str. 1 d. 3 p., 9 str. 2 d. ir 7-8 d., 10 str. 1 d. 1 p., 10 str. 2 d. nuostatomis,

#### **p r a š o m e :**

1. Įpareigoti UAB „Ardynas“ pateisinti Poveikio aplinkai vertinimo ataskaitą „Dėl dedeklių vištų auginimo Gaudikaičių km. Degaičių sen. Telšių raj.“ (redakcija, 2013-11-18) pagal Suinteresuoto asmens – AB „Žemaitijos pienas“ pateiktas šiame dokumente pastabas, išvadas ar nurodymus;



2. Tinkamai pataisytą Poveikio aplinkai vertinimo ataskaitą – „Dėl dedeklių vištų auginimo Gaudikaičių km. Degaičių sen. Telšių raj.“ pateikti vertinimui poveikio aplinkai vertinimo subjektams – Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijai, Telšių rajono savivaldybei, taip pat į pataisytos poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos vertinimo procesą įtraukti Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą ir jai pateikti Poveikio aplinkai vertinimo programą bei pataisytą poveikio aplinkai vertinimo ataskaitą su pareiga pateikti motyvuotas išvadas dėl veiklos vykdymo negalimumo;
3. Įpareigoti UAB „Ardynas“ pateikti teritorijos, kurioje būtų vykdomą ketinama vykdyti veikla, alternatyvinį variantą, nustatant ketinamos vykdyti veiklos teritoriją ne artimesnių kaip 3 – 5 km. atstumu nuo Telšių miesto ir kitų gyvenamųjų bei pramonės teritorijų;

**PRIDEDAMA :**

1. Duomenys apie vandens gręžinių registraciją ir nustatytas sanitarines apsaugos zonas, (3 lapai), Priedas Nr.1;
2. Duomenys iš registruoto gręžinio teritorijų planavimo registre (kopija – 1 lapas), Priedas Nr. 2;
3. Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto raštas Nr. 3A-330 (kopija – 3 lapai), Priedas Nr.3;

**Pastaba :** Suinteresuotas asmuo pasilieka teisę šį dokumentą pildyti, taisyti, formuluoti naujas išvadas bei teikti naujus argumentus ir motyvus ar/ir įrodymus, kadangi šis dokumentas paruoštas neįvertinus 2013 m. gruodžio 10 d. įvykusio viešo svarstymo Dėl dedeklių vištų laikymo Gaudikaičių k. Telšių raj. Poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos protokolo turinio dėl šio dokumento neturėjimo, t.y. nepateikimo Suinteresuotam asmeniui dėl jo nesurašymo iki šio dokumento išsiuntimo momento.

Pagarbiai,

UAB „Baltijos mineralinių vandenų kompanija“,  
Vardas



Marius Balvočius